

MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

„LOCUL UNDE
TRECUTUL
SE ÎNTÂLNESTE
CU PREZENTUL”

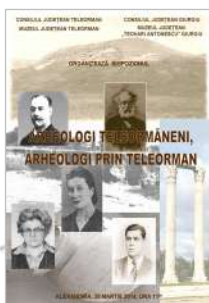
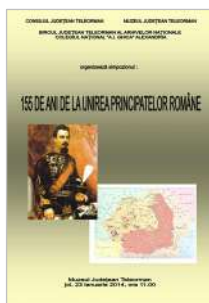
e - BULETIN SEMESTRIAL DE INFORMARE

ISSN 2284 - 5461
ISSN - L 2284 - 5461

ANUL III, NR. 2 (6), IULIE 2014

DIN SUMAR: S-A ÎNTÂMPLAT LA MUZEU

pag. 2, 3

PROIECTUL „MUZEUL ALTFEL” - EDIȚIA A III-A

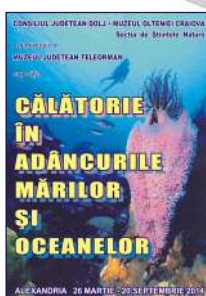

pag. 10-12

PROIECTUL „MUZEUL... TE VIZITEAZĂ”

pag. 13, 14

EXPOZIȚII LA MUZEU

pag. 4-7

ARHEOLOGIE

pag. 15-18

ISTORIE

pag. 19-22

ETNOGRAFIE

pag. 23, 24

PATRIMONIU

pag. 25

PAGINA PROFESORULUI

pag. 27-29

PAGINA ELEVULUI

pag. 30-32

NOAPTEA MUZEELOR - 2014

pag. 8, 9

MEDALIA „60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA MUZEULUI”

pag. 33

AGENDA CULTURALĂ IULIE - DECEMBRIE 2014

pag. 34

S-A ÎNTÂMPLAT LA MUZEU - CRONICA EVENIMENTELOR CULTURALE IANUARIE - IULIE 2014

Anul 2014 este pentru Muzeul Județean Teleorman un nou an cu evenimente culturale variate, menite să atragă, deopotrivă, publicul vizitator real și virtual. Scopurile propuse au fost atinse în prima jumătate a acestui an. Cele 25 de evenimente propuse și realizate până în prezent (simpozioane, expoziții, manifestări, concursuri etc.) au atras, la muzeu, 2171 de participanți precum și 1572 de prieteni virtuali care au „vizitat” și „apreciat” pagina de facebook a instituției noastre.

* * *

Anul 2014 a debutat la muzeu cu Retrospectiva 2013 a **Exponatului Lunii**. Ciclul expozițional, ajuns la cel de-al șaptelea an, a continuat din luna februarie 2014 aducând în fața publicului noi obiecte de etnografie, arheologie și istorie, aflate în patrimoniul instituției. Astfel, în perioada februarie - iunie, au fost expuse, în spațiul special amenajat în Holul de Onoare al instituției, următoarele obiecte: **Chimirul, Patefonul, Zarul antic, Cosorul și Anastasimatarul.**

Tot în plan expozițional, în primele șase luni ale acestui an, sălile muzeului au găzduit și trei expoziții temporare:

- **Calendarul - o poveste despre timp**, deschisă la sfârșitul anului 2013, cu exponate ale colecționarului de origine teleormăneană Gheorghe Zbârcea, 13 decembrie 2013-31 ianuarie 2014 (amănunte în pag. 4);

- **Mărțișoare pentru Mame**, cu exponate realizate de școlari și preșcolari de la unități de învățământ din județ, 27 februarie-20 martie (amănunte în pag. 5);

- **Călătorie în adâncurile mărilor și oceanelor**, cu exponate din patrimoniul Muzeului Olteniei Craiova, 26 martie-20 septembrie (amănunte în pag. 6);

- **Simbolul crucii în arta populară teleormăneană**, cu exponate din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman și Muzeului Municipal de Istorie „Petre Voivozeanu” Roșiorii de Vede, 16 mai 2014-30 aprilie 2015 (amănunte în pag. 7).

În ceea ce privește simpozioanele, de la începutul anului și până în prezent au fost organizate patru asemenea manifestări ce au marcat atât evenimente istorice cât și personalitatea unor oameni care au făcut istorie în părțile locului:

- **155 de ani de la Unirea Principatelor Române**, 23 ianuarie;

- **1949 - Debutul sovietizării în România. 65 de ani de la începutul colectivizării**, 14 martie;

- **Arheologi teleormăneni, arheologi prin Teleorman**, 28 martie;

- **Primul Război Mondial și consecințele sale**, 30 mai.

Manifestările organizate în cadrul Programelor Educaționale **Muzeul-sursă de cultură și educație** și **Muzeul te vizitează** au continuat și în acest an, în primele șase luni ale lui 2014 derulându-se cinci astfel de activități:

- **Mărțișorul - o tradiție populară românească**, 27 februarie;

- **Mucenicii sau Măcinicii. De la o sărbătoare creștină la o tradiție populară**, 7 martie, organizată la Școala Gimnazială Orbeasca de Sus (amănunte în pag. 13);

- **9 Mai - Zi cu triplă semnificație istorică**, 8 mai;

- **Vechi unități de măsură românești**, 23 mai, organizată la Școala Gimnazială Săceni (amănunte în pag. 13);

- **Sărbătoarea Rusaliilor în credința populară**, 6 iunie, organizat la Școala Gimnazială Peretu (amănunte în pag. 14).

(continuare în pag. 3)

S-A ÎNTÂMPLAT LA MUZEU - CRONICA EVENIMENTELOR CULTURALE IANUARIE - IULIE 2014

(urmare din pag. 2)

În perioada ianuarie-iunie, instituția noastră a organizat și trei manifestări de tipul **Ziua Porților Deschise** (pe data de 15 ianuarie, cu ocazia Zilei Culturii Naționale, pe data de 24 februarie, cu ocazia Zilei de Dragobete și pe data de 2 iunie, cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului), zile în care cei interesați au putut vizita gratuit expozițiile permanente și temporare pe care Muzeul Județean Teleorman le-a organizat și găzduit. De asemenea, tot acum au fost lansate proiectele **Muzeul altfel** –

ediția a II-a (12 martie) și **Octombrie – Luna Colecționarului** (10 iunie), numărul 1/2014 al buletinului electronic al Muzeului Județean Teleorman, **e-buletin semestrial de informare** (31 ianuarie) și a avut loc prezentarea volumului **Orașul Zimnicea în 1000 de fotografii și documente**, autor Corneliu Beda (20 iunie).

Cele mai importante evenimente ale primei jumătăți ale acestui an, având în vedere gradul de participare al publicului vizitator, au fost **Muzeul Altfel**, manifestare derulată în perioada 7-11 aprilie, în cadrul programului **Să știu mai multe, să fiu mai bun** (amănunte în pag. 10-12) și **Noaptea Muzeelor**, ce s-a desfășurat pe data de 17 mai, între orele 17.00-24.00, sub genericul **Noaptea de rock** (amănunte în pag. 8, 9).

Corina Jordan

EXPOZIȚII LA MUZEU

CALENDARUL - O POVESTE DESPRE TIMP

„Dacă vă orientați permanent către ceea ce este frumos și bun și sublim, vă veți menține în formă, sfidând calendarul și trecerea timpului.”

Joseph Murphy

Vineri, 13 decembrie 2013, la Muzeul Județean Teleorman s-a deschis expoziția *Calendarul - O poveste despre timp*, ce a cuprins peste 800 de calendare ce aparțin colecționarului Gheorghe Zbârcea din București, de origine din satul Măgureni, comuna Măldăieni, județul, Teleorman.

Au fost prezentate calendare într-o multitudine de forme, suport și destinație. Astfel, au putut fi văzute calendare de buzunar, de birou, de perete, calendare creștin-ortodoxe, agende-calendar de buzunar, calendare pentru ceas. În ceea ce privește suportul din care erau confecționate și aici se constată o varietate de materiale: hârtie, carton, plastic, pânză și metal.

Temele abordate și emitenții calendarelor relevă o bogăție deosebită. Astfel, au fost expuse, deopotrivă, calendare românești și străine realizate de asociații diverse, bănci, cluburi, instituții guvernamentale, instituții de cultură, edituri și reviste, întreprinderi, companii de asigurări, companii de transport, asociații sportive, magazine, hoteluri și restaurante, ș.a.m.d.

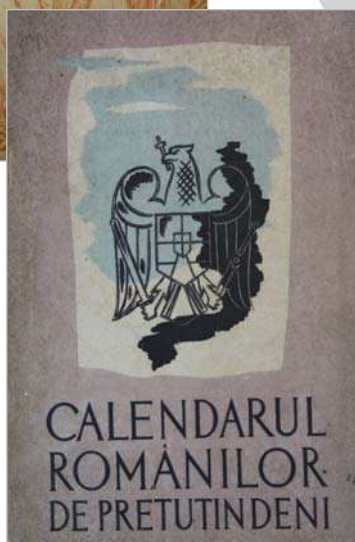
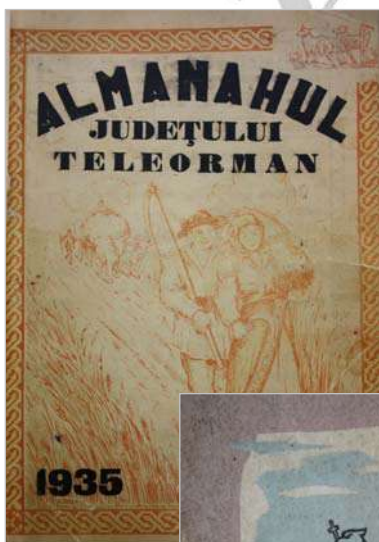
Cel mai vechi exponat a fost un calendar de cancelarie din 1867, cu portretul tânărului Carol I, proaspăt înscăunat ca Domn al Principatelor Unite.

De asemenea, s-a remarcat un „Almanah-calendar al județului Teleorman”, tipărit în anul 1935 la tipografia „Lumina Poporului” din Roșiorii de Vede.

Indiferent de cum ar putea fi considerat calendarul: mărturie și expresie a istoriei, mijloc de informare și cunoaștere, mijloc de propagandă și publicitate, factor de cultură și progres, acest petec de hârtie ce poartă zilele și lunile anului rămâne un martor al istoriei ce ne povestește despre timp și trecerea lui.

Expoziția a rămas la dispoziția publicului vizitator până la data de 31 ianuarie 2014.

Pavel Mirea

EXPOZIȚII LA MUZEU

MĂRȚIȘOARE PENTRU MAME

Sub genericul *Mărțișoare pentru Mame*, la Muzeul Județean Teleorman s-a deschis joi, 27 februarie 2014, ora 11.00, o expoziție dedicată venirii primăverii și Zilei de 8 Martie - Ziua Mamei.

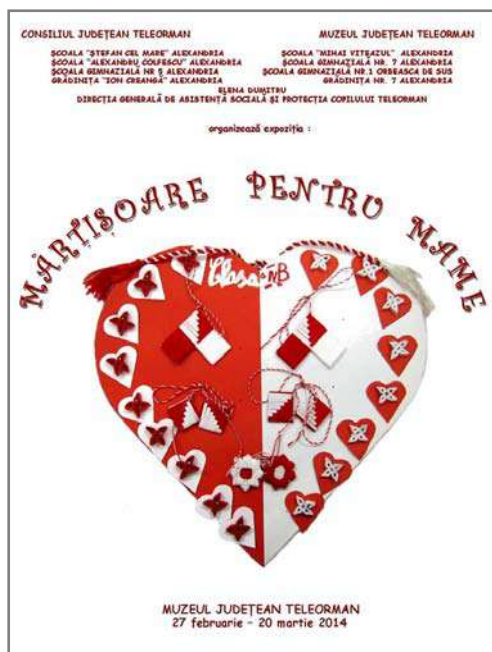
Expoziția a cuprins desene, felicitări și mărțișoare realizate de către școlarii și preșcolarii de la Școala „Ștefan cel Mare” Alexandria, Școala „Mihai Viteazul” Alexandria, Școala Gimnazială nr. 7 Alexandria, Școala „Alexandru Colfescu” Alexandria, Școala Gimnazială nr. 5 Alexandria, Liceul „A.I. Cuza” Alexandria, Școala Gimnazială Orbeasca de Sus, Grădinița Orbeasca de Sus, Grădinița „Ion Creangă” Alexandria, Grădinița nr. 7 Alexandria și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Teleorman.

Expoziția s-a bucurat de prezența unui numeros public format atât din copii cât și din părinți și bunici. Lucrările copiilor, realizate cu mult talent și dăruire, au încântat vizitatorii care s-au perindat prin sala de expoziție timp de o lună.

În cadrul evenimentului, muzeograful Luminița Gheorghe le-a vorbit copiilor despre tradiția mărțișorului la români. Cei mici, prezenți la deschiderea expoziției, au fost răsplătiți cu mărțișoare confecționate de către personalul de specialitate al muzeului.

Expoziția a rămas deschisă până pe data de 20 martie.

Corina Iordan

EXPOZIȚII LA MUZEU

CĂLĂTORIE ÎN ADÂNCURILE MĂRILOR ȘI OCEANELOR

„Cuvântul nu poate spune și mâna nu poate scrie despre minunățiile mării, viața în adâncuri și lupta omului pentru cucerirea oceanelor.”

Cristofor Columb

În virtutea unei bune colaborări intermuzeale și având în vedere patrimoniul deosebit de bogat și valoros de care dispune, Secția de Științele Naturii a Muzeului Olteniei a organizat, la sediul Muzeului Județean Teleorman din Alexandria, o expoziție tematică intitulată *Călătorie în adâncurile mărilor și oceanelor*.

Cunoașterea vieții apelor, a mărilor și oceanelor, a fost și rămâne o dorință permanentă a omului de a descoperi tainele naturii. Acesta a fost și scopul expoziției noastre: de a încerca să prezinte unele aspecte vizând structurile și funcțiile ecosistemului marin.

În organizarea expoziției sunt cuprinse trei părți importante: viața mărilor și oceanelor, Marea Neagră - un ecosistem deosebit și impactul antropic asupra ecosistemelor marine.

Fiecare parte se caracterizează prin particularități exprimate prin exponatele prezentate. Vorbind despre mări și oceane, au fost evidențiate: caracteristicile fizico-geografice, structurile și funcțiile populațiilor de plante și animale-resursele vii ale mediului marin și importanța socio-economică a mărilor și oceanelor.

Un compartiment aparte al expoziției a fost rezervat Mării Negre. Aceasta reprezintă un unicat special al hidrosferei prin structurile sale geomorfologice, hidrologice și de viață. Este o mare lipsită de viață în adâncurile sale, dar este deosebit de spectaculoasă prin organismele planctonice și bentonice până la adâncimea de 200 m.

Ideile și scopul expoziției sunt exemplificate prin specii de nevertebrate - celenterate, moluște, echinoderme și vertebrate - pești. O parte importantă a expoziției s-a concretizat prin expunerea grafică a conținutului științific referitor la viața în mări și oceane. Expoziția este însoțită de un film documentar al cercetătorului Jaques Yves Cousteau, intitulat „Lumea tăcerii”.

Expoziția, realizată de către muzeograful craioveni dr. Olivia Cioboiu și Claudia Goga, va rămâne la dispoziția publicului vizitator până la data de 20 septembrie a.c.

Pavel Mirea

EXPOZIȚII LA MUZEU

SIMBOLUL CRUCII ÎN ARTA POPULARĂ TELEORMĂNEANĂ

Anul acesta, programul *Noaptea Muzeelor* a inclus deschiderea unei noi expoziții temporare în cadrul expoziției

permanente de etnografie și anume, expoziția *Simbolul crucii în arta populară teleormăneană*, deschisă la data de 16 mai 2014.

Expoziția cuprinde piese de port popular (cămăși femeiești și bărbătești, boscele, șorț, vâlnic, marame, brăie bărbătești) precum și textile de interior care se foloseau la decorarea casei țărănești sau aveau rol funcțional. Un loc aparte îl ocupă pristolnicele care provin, în cea mai mare parte, din patrimoniul Muzeului Municipal „Petre Voivozeanu” Roșiorii de Vede. Sunt acele obiecte din lemn legate de cultul morților, au formă de cruce și prezintă o mare varietate de tipuri și ornamente. Cele mai multe au formă de troiță și la bază au încrustate inițialele Mântuitorului înscrise într-un pătrat. Se aplicau pe colaci sau prescuri. În centrul expoziției se află o cruce pomelnic, ce provine de la biserica din fostul sat Râioasa, în prezent Lunca, ce are incizate, pe suprafața ei, cuvinte scrise în limba slavonă pe care nu le-am descifrat încă. Este din lemn de stejar și datează, probabil, din secolul al XVI-lea. În partea superioară are incizată o icoană a Mântuitorului, în centru se află textul în care de obicei se scriu ctitorii și prilejul cu care a fost ridicată crucea, iar în partea inferioară are incizat un plug. Toată expoziția este realizată în așa fel încât să pună în

valoare semnul Crucii prezent pe toate obiectele expuse, sub forma crucii grecești (cea cu toate brațele egale), a crucii Sfântului Andrei (cu toate brațele egale, dar intersectate oblic în formă de X - i se spune astfel, deoarece, după tradiție, acest apostol, care a predicat și în Dobrogea în secolul I, a fost răstignit pe o asemenea cruce), a crucii solare (cu brațele egale, înscrisă într-un cerc).

Deși femeile teleormănene care au realizat aceste piese pe suport textil nu erau știutoare de carte, ele au realizat modele geometrice perfecte, în care motivul crucii are o multitudine de reprezentări, în funcție de creativitatea și simțul artistic al fiecărei cusătoare. Toate aceste variante ale creativității țaranului teleormănean exprimă ideea venerării Sfintei Crucii în tradiția noastră populară. Aceste exponate redau valoarea credinței venită din Biserică spre casa creștinului, prin tema crucii încrustată în lemn sau cusută în portul popular. Se poate spune că nu există în viața creștinului un semn mai important decât semnul crucii deoarece românii ortodocși au vrut să vadă crucea la intersecția drumurilor, să sfințească cu el natura, ogorul, câmpul, propriul lor trup prin purtarea de veșminte care au cusute pe ele semnul sfintei cruci.

Expoziția, ce va fi deschisă până la 30 aprilie 2015, își așteaptă vizitatorii.

Luminița Gheorghe

PROGRAME PENTRU PUBLIC

NOAPTEA MUZEELOR 2014

EVENTIMENTUL ANULUI 2014

Sâmbătă, 17 mai a.c., începând cu ora 17.00 și până la miezul nopții, 254 de vizitatori au trecut pragul Muzeului Județean Teleorman cu ocazia celei de-a X-a ediții a **Noptii Muzeelor**.

Evenimentul european a fost marcat de instituția muzeală teleormăneană printr-o **Noapte de rock**. Cei care au venit la muzeu au asistat și participat, începând cu ora 19.00, la un spectacol-concurs de muzică rock susținut de elevi și studenți din județ. Au susținut recitaluri: Andra Irina Porumbeanu, Octavian Broșteanu, Radu Zaharia și Trupa Karma, având în componență pe Andrei Tecșor, Teo Netculescu, Liviu Nedelcu, Robert Golubovici, Răzvan Popa și Ștefania Cristea.

Pe lângă spectacol, cei prezenți la muzeu au putut vizita gratuit cele trei expoziții permanente - **Înapoi în timp: Arheologie și Numismatică în județul Teleorman (Sala Neoliticul, Sala Eneoliticul, Sala Tezaure Monetare)**, **Aspecte etnografice teleormănene și Colectivizarea în Teleorman. Rezistență și acceptare forțată** – precum și a cele patru expoziții temporare – **Călătorie în adâncurile mărilor și oceanelor** (cu exponate din patrimoniul Muzeului Olteniei Craiova), **Simbolul crucii în arta populară teleormăneană** (cu exponate din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman și Muzeului Municipal de Istorie „Petre Voivozeanu” Roșiorii de Vede), **Relieve sub asfalt – cercetări arheologice pe Varianta ocolitoare a municipiului Alexandria** (cu exponate rezultate din cercetările arheologice preventive de pe traseul acestei lucrări de investiție), **Exponatul Lunii Mai – Cosorul**.

De asemenea, tot sâmbătă seara, vizitatorii au fost invitați să admire și să voteze lucrările realizate de preșcolari și școlari din județ în cadrul concursului de desene **Muzeul văzut prin ochii copiilor**, concurs inițiat în luna aprilie a.c. în cadrul manifestării **Muzeul Altfel**.

Noaptea de rock la muzeu s-a încheiat cu decernarea premiilor **Noaptea Muzeelor – 2014**, premii oferite de Consiliul Județean Teleorman, coorganizator al evenimentului.

Partener în organizarea ediției din acest an a **Noptii Muzeelor** a fost Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Alexandria.

Corina Iordan

PROGRAME PENTRU PUBLIC

NOAPTEA MUZEELOR 2014 – EXPOZIȚII, MUZICĂ, CONCURSURI

EVENTIMENTUL ANULUI 2014

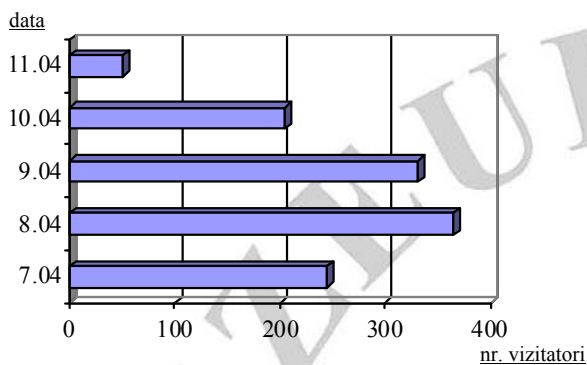
PROIECTUL „MUZEUL ALTFEL”

Un număr de 1196 de vizitatori au trecut pragul Muzeului Județean Teleorman în săptămâna 7-11 aprilie a.c., denumită, generic, **Săptămâna Muzeul altfel**. Proiectul educațional, adresat preșcolărilor, școlărilor și elevilor de gimnaziu, s-a aflat la a III-a ediție și a fost organizat în cadrul programului **Să știi mai multe, să fii mai bun**.

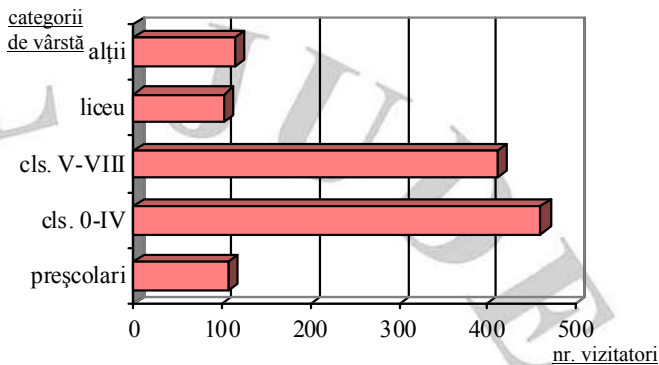
Dincolo de vizitele cu ghidaj de specialitate, în acest an, pentru preșcolari și elevii claselor 0 - 4 a fost organizat un concurs de desene intitulat **Muzeul văzut prin ochii copiilor**. Astfel, copiii care au vizitat muzeul au fost invitați să realizeze desene pe care au trebuit să le trimită la muzeu până pe data de 9 mai. Lucrările au fost expuse la muzeu în cadrul evenimentului **Noaptea muzeelor**, desfășurat în ziua de 17 mai și au fost votate de către publicul vizitator .

Pentru elevii claselor V-VIII, specialiștii Muzeului Județean Teleorman au propus o vizită tematică de tip concurs cu titlul **Vizitează, descoperă, învață și câștigă**. Elevii au primit un talon de concurs care a cuprins un număr de 10 întrebări în legătură cu exponatele din expozițiile vizitate, respectiv din domeniile arheologie, numismatică și etnografie. Taloanele au fost aduse ulterior la muzeu, data limită fiind ziua de 9 mai și au fost depuse într-o urnă special amenajată în holul instituției. Pe data de 30 mai a avut loc tragerea la sorți, concomitent cu verificarea corectitudinii răspunsurilor. Câștigătorii celor două concursuri au fost premiați în data de 2 iunie, când a fost organizată și o Zi a Porților Deschise pentru copii.

În continuare vă prezentăm o statistică a numărului de vizitatori prezenți la muzeu în cele cinci zile ale proiectului educațional **Muzeul altfel**. Menționăm că muzeul a fost vizitat cu această ocazie și de cei 115 elevi și cadre didactice, participanți la Olimpiada Națională de Științe Agricole, ce s-a desfășurat la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Alexandria. În ceea ce privește apartenența categoriilor de vizitatori din județ, un număr de 889 au provenit din mediul urban, respectiv Alexandria, iar un număr de 192 din 8 localități rurale .

Muzeul altfel - nr. de vizitatori/ zile

Muzeul altfel - nr. de vizitatori/ categorii vârstă

(continuare în pag. 11)

PROIECT EDUCAȚIONAL PENTRU ELEVII

PROIECTUL „MUZEUL ALTFEL”

(urmare din pag. 10)

În ceea ce privește concursurile inițiate, din păcate nu ne-am bucurat de o receptare a lor pe măsura așteptărilor, numărul efectiv de participanți fiind destul de mic, în ciuda faptului că premiile oferite au fost generoase. Poate nu este nici locul nici momentul să analizăm aceste cauze, dar apreciem faptul că cei care au diferite roluri în formarea acestor elevi ar trebui să și le ia mult mai în serios, dincolo de o situație conjuncturală, de exemplu, aceea prin care s-a mai „marcat” o activitate...

La primul dintre concursuri, majoritatea copiilor au fost atrași de expoziția temporară *Călătorie în adâncurile mărilor și oceanelor*, dar și de cea permanentă de etnografie, încercând fiecare să-și expună, într-un mod cât mai original, propria viziune asupra celor văzute la muzeu. În urma numărării voturilor exprimate de către publicul vizitator, câștigătorii au fost stabiliți astfel:

- La categoria „preșcolari”:

Locul 1 – Constantin Mirela, Grădinița nr. 2 Alexandria - 52 voturi (premiu: un set pentru desen)

Locul 2 – Feleață Cristian, Grădinița nr. 2 Alexandria - 35 voturi (premiu: un set pentru modelaj)

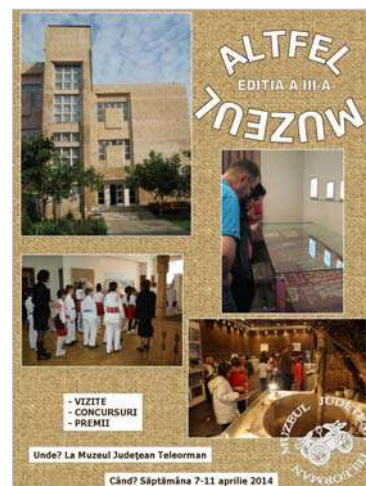
Locul 3 – Barbu Bianca, Grădinița nr. 5 Alexandria - 33 voturi (premiu: o carte de colorat)

- La categoria „clasele 0-IV”:

Locul 1: Gogoasă Adelina, cls. 0, Școala Gimnazială „Gr. D. Ghica” Peretu - 46 voturi (premiu: un set pentru pictură)

Locul 2: Toma Marius Florin, cls. a III-a B, Școala Gimnazială „Gr. D. Ghica” Peretu - 44 voturi (premiu: un puzzle 3D)

Locul 3: Ciocălțeanu Mihăiță, cls. 0, Școala Gimnazială „Gr. D. Ghica” Peretu - 33 voturi (premiu: o enciclopedie școlară)

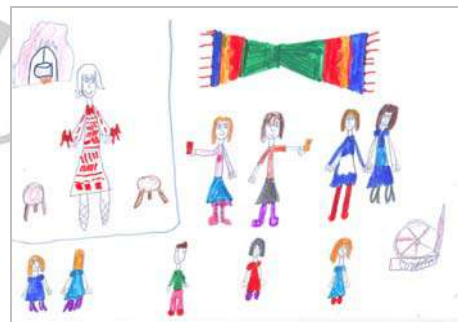
categoria „preșcolari”

Locul 1

Locul 2

Locul 3

categoria „clasele 0-IV”

Locul 1

Locul 2

Locul 3

(continuare în pag. 12)

PROIECTUL „MUZEUL ALTFEL”

(urmare din pag. 11)

***

Pentru cel de-al doilea concurs, desfășurat pentru clasele V-VIII, în urma tragerii la sorți și a validării răspunsurilor înscrise în buletinele de participare, au fost stabiliți câștigătorii astfel:

Locul 1: Toma Denisa Florentina, Școala Gimnazială „Al. Colfescu” Alexandria, cls. a V-a B (premiu: un aparat foto digital)

Locul 2: Vișan Karina Maria, Școala Gimnazială „Al. Colfescu” Alexandria, cls. a V-a B (premiu: un dispozitiv MP4)

Locul 3: Olteanu Diana Maria, Școala Gimnazială „Al. Colfescu” Alexandria, cls. a V-a B (premiu: un stick de memorie)

***

Au fost și situații în care, cel mai probabil din neatenție, unele răspunsuri au fost greșite putând fi incluse, cu succes, la ceea ce s-ar numi „perle școlare”. Iată câteva dintre ele, reproduse din dorința de a descoperi frunțile cititorilor noștri:

La întrebarea *Enumerați două tipuri de roci folosite, în neolitic, pentru confecționarea uneltelor* s-a răspuns: *Silex și cremene; Piatră, os; Oxidian, silex.*

La întrebarea *Care este noua tehnică, adoptată în epoca neolitică, prin care era prelucrată piatra?* s-a răspuns: *Prin cioplire; Tehnologia modelării ceramice; Tehnologia șlefuirii și perflorării pietrei.*

La întrebarea *Cum era modelată ceramica din epoca neolitică?* s-a răspuns: *Cu unelte de piatră; Era din ce în ce mai bună; Prin „colăcirea lutului”.*

La întrebarea *Câte monede numără tezaurul de la Poroschia și de ce tip sunt acestea?* s-a răspuns: *552 tezaure neolitice; 552 de monede de nar roman republican.*

La întrebarea *De unde vine denumirea de „Leu” pentru moneda noastră națională?* s-a răspuns: *De la animalul leu; Din zona de sud-est a Europei.*

La întrebarea *Ce se găsește în vatra aflată în tinda din expoziția de etnografie?* s-a răspuns: *Tesutul.*

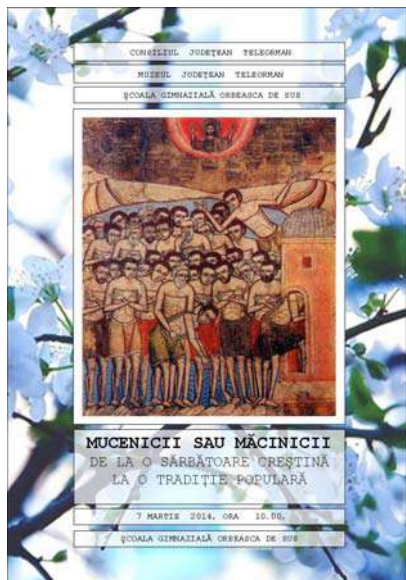
La întrebarea *Cum se numesc meșterii care au confecționat vedrele de aramă expuse în expoziția de etnografie?* s-a răspuns: *Romanii căldărari.*

Dincolo de aceste note comice, organizatorii consideră că și-au atins scopul propus și nu în ultimul rând mulțumesc tuturor celor care și-au făcut timp să treacă pragul muzeului, tuturor participanților la concurs.

Pavel Mirea

PROIECTUL „MUZEUL... TE VIZITEAZĂ”

În 2014 a continuat proiectul *Muzeul... te vizitează*, demarat anul trecut, proiect ce își propune prezentarea muzeului, a expozițiilor sale și a activităților specifice, ce se desfășoară în diferite comune ale județului Teleorman, având ca grup țintă elevii din aceste comune.

În luna lui mărtisor, mai exact în ziua de 7, într-o vineri, după ce am „admirat”, uimiți de forța naturii, urmele inundațiilor din satele Lăceni, Orbeasca de Jos și de Sus (comuna Orbeasca), am ajuns la vechiul local al școlii gimnaziale din satul Orbeasca de Sus, local amplasat vis-a-vis de biserica satului. Întâmpinați de doamna Alina Mihaela Ciurea, profesoară de sport și de doamna Anca Gherge, învățătoarea clasei a III-a, am intrat în sala din stânga, o sală de clasă foarte spațioasă și frumos amenajată, în care elevii, îmbrăcați în costume populare, așteptau nerăbdători *Muzeul... te vizitează*, cu activitatea *Mucenicii sau Măcinicii - de la o sărbătoare creștină la o tradiție populară*.

După prezentarea unui scurt istoric al Muzeului Județean Teleorman și după o mică vizită virtuală prin expozițiile muzeului, elevii au aflat cum a luat naștere sărbătoarea Sfinților 40 de Mucenici din Sevastia, care pentru credința lor în Iisus Hristos au fost persecutați, fiind închiși în temniță, bătuți cu pietre, aruncați într-un lac înghețat și în cele din urmă uciși în chinuri groaznice. Apoi, cum această zi, în care Biserica Ortodoxă îi sărbătorește pe acești mucenici, s-a suprapus peste începerea anului agricol tradițional și a generat sărbătoarea tradițională românească numită Mucenici sau Măcinicii. Le-au fost amintite și obiceiurile din această zi: lovirea pământului cu bâte și rostirea descântecelelor pentru alungarea frigului, scoaterea plugului în fața casei, încheierea înțelegerilor pentru întovășirile la arat, curățirea gospodăriilor și arderea gunoiului cu foc adus din casă. De asemenea le-au fost prezentate și tradițiile

gastronomice din această zi, astfel aflând despre cele două moduri de preparare a mucenicilor dar și despre tradiția consumului celor 40 de pahare de vin. La final elevii au rostit numele celor 40 de mucenici și ne-au prezentat o serie de poezii și cântece legate de venirea primăverii.

Activitate nu se putea încheia fără a servi, împreună cu elevii, delicioșii mucenici, atât din cei făcuți cu aluat dospit, copti la cuptor, unși cu miere și dați prin nucă, cât și din cei preparați din aluat nedospit, fierți în apă, cu zahăr și cu nucă, mucenici pregătiți de doamna învățătoare și ajutată de părinții elevilor.

* * *

La data de 23 mai 2014 *Muzeul...te vizitează* a ajuns în comuna Săceni, la școala gimnazială, o școală cu 90 de elevi în total, cu activitatea *Vechi unități de măsură* prezentată unor elevi de clasa a IV-a și chiar mai mari. Le-am descris copiilor vechile unități de lungime, de la palmă și deget la prăjină și stânjen, unități de măsură românești care, nefiind standardizate, variau adeseori între cele trei Țări Române medievale. Stânjenul avea, în trecut, locul pe care îl are astăzi metrul iar folosirea lui s-a păstrat și după introducerea sistemului metric. Vechile unități pentru măsurarea masei erau banița, ocaua, litra, dramul, binecunoscută fiind „ocaua lui Cuza”, oca ce avea 400 de dramuri (dramul fiind un submultiplu foarte mic, aproximativ 3 grame). În trecut, se folosea pentru măsurarea capacității și volumului, *vadra*, care avea 10 ocale. Odată cu adoptarea noului sistem metric, majoritatea unităților de măsură vechi au fost înlocuite de altele noi, dar o bună parte din măsurile arhaice este întâlnită și astăzi, mai ales în mediul rural, lucru cunoscut de copii: cot, palmă, litră, baniță, vadră, drob (drob de sare). Unii termeni din metrologia populară se folosesc și în limba vorbită cunoscute fiind expresiile: *o palmă de loc, un dram de noroc, prins cu ocaua mică, a scoate limba de un cot, a nu-i ajunge cu prăjina la nas*, expresii pe care copiii le-au explicat cu ușurință. Activitatea a fost binevenită deoarece clasa a IV-a tocmai studia, la matematică, unitățile de măsurat lungimea, masa și volumul.

(continuare în pag. 14)

PROIECTUL „MUZEUL... TE VIZITEAZĂ”

(urmare din pag. 13)

În ajunul sărbătorii Rusaliilor, la data de 6 iunie 2014, *Muzeul...te vizitează* a poposit în comuna Peretu, la Școala „Grigore Dimitrie Ghica”, cu activitatea *Sărbătoarea Rusaliilor în tradiția populară românească*, desfășurată la clasa a III-a, învățătoare Alina Dârmină și la clasa 0, învățătoare Mirela Spînu. Le-am explicat copiilor ce însemnătate au Rusaliile pentru creștini și în ce constau obiceiurile populare românești care se săvârșesc cu această ocazie: în sâmbăta Rusaliilor se împart oale și vase pentru sufletul celor morți, care se întorc mulțumiți la ale lor, obicei cunoscut sub numele de Moșii de vară sau Moșii de oale; spălatul pe picioare care altădată avea loc și la Peretu, când femeile bătrâne scoteau în stradă vedre cu apă caldă și spălau pe picioare copiii vecinilor, apoi aceștia stăteau pe frunze de nuc ca să se usuce, după care erau poftiți la masă unde erau serviți cu colarez sau orez cu lapte. Altădată, în satele teleormănene în zilele sărbătorii Rusaliilor jucau călușarii, dans străvechi cu funcție magică în alungarea bolilor. Copiii, atât cei de clasa a III-a cât și de clasa 0, au fost interesați de lucrurile aflate și în același timp s-au dovedit și cunoscători ai obiceiurilor locale de Rusalii.

Luminița Gheorghe, Claudiu Olaru

CONSILIUL JUDEȚEAN TELEORMAN
MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ PERETU

organizează manifestarea :

SĂRBĂTOAREA RUSALIILOR ÎN CREDINȚA POPULARĂ

Școala Gimnazială Peretu
vineri, 6 iunie 2014, ora 9.00

ARHEOLOGIE

UNELTE ȘI ARME PREISTORICE DIN PIATRĂ – ÎNTRE MEȘTEȘUG ȘI „ARTĂ”

Uneltele din piatră au început să fie folosite de hominizi încă din Paleoliticul Inferior, perioadă ce a fost datată în zona Africii la 2,6 milioane de ani. Ele au continuat să fie folosite atât pe toată perioada preistorie, continuând chiar până în antichitate. În unele zone ale Terrei unele populații numite *primitive* le-au utilizat până în sec. XIX.

Materiile prime folosite în preistorie alături de piatră au fost: lemnul, osul, cornul, cochiliile și fibrele vegetale sau animale. Piatra cioplită, folosită încă din Paleolitic a fost completată la sfârșitul acestei perioade de piatra șlefuită. Din aceasta se realizau topoare plate și perforate, dălți, vase, sceptre, capete de măciuci. Populațiile din perioadele istorice (Egipt, Mesopotamia, Creta, China) au continuat să folosească piatra șlefuită în domeniul confecționării de vase și a obiectelor de podoabă.

Cioplitorii preistorici au prelucrat o mare varietate de roci. Materia primă folosită pentru uneltele cioplite a fost din categoria rocilor sedimentare (gresii, silex, jasp), eruptive (obsidian, bazalt, andezit), metamorfice (cuarțit) și hidrotermale (calcedonie, agată). Chiar dacă ele sunt variate, sunt coerente din punct de vedere al proprietăților mecanice. Un cioplitor preistoric de vârfuri bifaciale de săgeată se lovea de aceleași probleme pe care le întâlnește astăzi un experimentator modern în timpul realizării unui vârf de săgeată. Metodele tehnice utilizate erau: percuția directă, indirectă, prin presiune și se utiliza piatra, osul, lemnul dur, cornul, cât și diverse tratamente termice de încălzire a materiei prime. Privind o piesă de piatră cioplită mai deosebită prin lucrătura fină sau complicată cât și dintr-un material mai special, cum ar fi de exemplu obsidianul sau agata, de multe ori îi atribuim și o valoare estetică. Acum nu putem ști dacă și pentru cei care au făcut-o avea și această valență.

Din patrimoniul mobil arheologic aparținând Muzeului Județean Teleorman, provenit din cercetările efectuate de-a lungul anilor în diferite situri, dar și cele din descoperirile întâmplătoare, se remarcă numeroase piese litice prelucrate prin cioplire și șlefuire.

Lamele sunt de dimensiuni diferite, unele de peste 10 cm. Sunt realizate prin percuție sau prin presiune. Ambele tehnici necesită îndemănare și experiență cât și cunoștințe speciale în ceea ce privește materia primă și caracteristicile ei. Lamele de dimensiuni mari, desprinse prin presiune, impresionează prin laturile și nervurile aproape paralele cât și prin profilul drept. Sunt piese deosebite ce impresionează prin finețe. Se realizau atât în cadrul așezărilor dar posibil erau și aduse din zonele de prelucrare a silexului constituind adevărate rezerve sau „depozite”. Exemplele cele mai concludente sunt descoperirea din situl de la Măgura aparținând neoliticului timpuriu cât și cea de pe teritoriul comunei Băbăița.

Depozitul de lame de la Băbăița - eneolitic

Vârfuri de săgeată - eneolitic, cultura Gumelnița

Vârfurile de săgeată neolitice au apărut în mileniul IV î. Hr. Sunt bifaciale cu dimensiuni între 2-10 cm. Sunt realizate din silex sau gresie silicioasă și au o formă triunghiulară. Laturile sunt drepte sau ușor convexe iar baza este dreaptă. Cele mai multe au retușe ce le acoperă toată suprafața, iar marginile sunt subțiri și tăioase. Au fost folosite ca vârfuri de săgeată și posibil de suliță, paralel cu cele din os și corn de cerb. Datorită fragilității materialului și de ce nu și impactului în urma folosirii, unele sunt sparte sau ciobite. Fac parte din descoperirile relativ frecvente întâlnite în distrugerile locuințelor incendiate din *tell*-urile eneolitice cum ar fi cele de la Vitănești „Măgurice”.

Vârfurile de săgeată neolitice impresionează prin *lucrătura* fină. Retușele acoperă ambele fețe dovedind faptul că acești creatori de piese erau adevărați meșteri, stăpânind cu adevărat meșteșugul prelucrării pietrei.

Topoarele plane din silex sau gresie au apărut pe teritoriul României în cultura Gumelnița, în a doua jumătate a mileniului V î. Hr. În Teleorman au fost descoperite în așezările de la Ciolănești, Vitănești și Alexandria „Gorgan”. În general, topoarele au o formă trapezoidală alungită sau dreptunghiulară, laturile sunt în cea mai mare parte plane sau ușor convexe. Tâișul este semicircular sau chiar drept, în două ape sau doar într-una ca la teslele moderne. Analogiile etnografice și arheologia experimentală au demonstrat înmănușarea lui transversal uneori fiind ca a unei tesle din timpurile noastre. Topoarele au fost realizate printr-o cioplire bifacială prin desprinderi succesive pe toate laturile. Câteodată au fost folosiți nuclee epuizați în urma desprinderii lamelor.

(continuare în pag. 16)

ARHEOLOGIE

(urmare din pag. 15)

Topoarele gumelnițene impresionează prin dimensiuni (unele ating și 20 cm), complexitatea lucrăturii, prin conștientizarea intenției meșterilor de a crea ceva ce va fi folosit pentru lucrări de mare anvergură. Tăierea unor arbori și prelucrarea lemnului poate fi o sarcină dificilă chiar și în zilele noastre, cu toate că folosim unelte de metal. Este de reflectat la cum era privit doborâtul unui copac cu un topor din piatră cioplită.

Topoare cioplite de silix - eneolitic, cultura Gumelnița

Topoare perforate, fragmente - eneolitic, cultura Gumelnița

Prelucrarea prin șlefuire a pietre este relativ nouă în istoria umanității. Neoliticul este prin definiție o perioadă a pietrei șlefuite. Atunci s-au realizat dălți, topoare plate și perforate, vase, sceptre, capete de măciuci dar și bijuterii. În general se prelucra piatra cu o duritate medie și mare dar nu se evitau gresiile sau chiar mările. Cele mai frecvente sunt dălțile și topoarele plate, cu dimensiuni variate. Un exemplar impresionat s-a descoperit pe teritoriul comunei Peretu. Analizele traseologice au arătat că erau folosite la prelucrarea lemnului în special, după adăugarea unui mâner, a pieilor de animale, osului sau a cornului. Unele exemplare realizate din roci foarte dure, granit sau bazalt sunt extrem de bine lustruite, suprafețele au căpătat un lustru extrem datorită frecării intense. Se poate constata existența fineții atât în cazul rocii folosite cât și al calității lucrului. O dată cu eneoliticul, piatra șlefuită începe să fie și perforată. Nu s-a remarcat o diminuare a folosirii pietrelor dure ci dimpotrivă. Acest lucru este demonstrat de exemplarele provenite din cercetările în așezarea pluristratificată de la Vitănești „Măgurice”.

Dălți șlefuite - eneolitic, cultura Gumelnița

Topoare șlefuite și perforate - epoca bronzului

Prelucrarea pietrei continuă și pe perioada epocii bronzului când, din diferite roci s-au șlefuit topoare, unele destul de laborioase ca formă, ce imitau armele din bronz. Tipic perioadei sunt capetele de măciuci perforate ce puteau fi atât arme cât și sceptre. Se remarcă cele de pe teritoriul comunei Orbeasca, posibil și în legătură cu locuitorii cetății de aici, cât și cea descoperită în 2012 pe traseul Variantei Ocolitoare a Alexandriei.

Scurta prezentare a acestor piese litice, cioplite și șlefuite se dorește a fi o atragere a atenției asupra unor categorii de piese arheologice preistorice, deosebite atât prin execuție cât și prin materiile prime folosite. Crearea lor a implicat atât muncă susținută cât și talent din partea celor ce le-au realizat.

Ion Torcică

ARHEOLOGIE

DOAMNE ALE ARHEOLOGIEI ROMÂNEȘTI ÎN JUD. TELEORMAN

Județul Teleorman, loc de întâlnire al Burnazului, Găvanului Burdea și Câmpiei Boianului, străbătut de numeroase cursuri de apă și riveran Dunării, presărat cu vestigii din epoci de mult apuse, a atras atenția amatorilor de antichități dar și arheologilor profesioniști încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În condițiile modernizării accentuate a României și a schimbării unor mentalități în interiorul societății românești în anii ce au urmat primului război mondial și desăvârșirii unității statale, prezența femeilor s-a făcut simțită în domenii considerate a fi prin excelență apanajul bărbaților. De la această direcție nu a făcut abatere nici cercetarea arheologică, ce va cunoaște o mare dezvoltare, până la formarea unei adevărate școli.

Una dintre primele femei arheolog din România a fost Hortensia Dumitrescu. Născută în anul 1901, a fost unul dintre cei mai buni cunoscători ai epocii neo-eneolitice din zona carpato-dunăreană. Pasionată de istorie încă din liceu, a urmat cursurile Secției de Istorie și Geografie a Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București. A fost fascinată, încă de la început, de cursurile profesorului Vasile Pârvan și entuziasmată de misterele unei discipline relativ nouă la acea vreme, preistoria.

Hortensia Dumitrescu (1901 - 1982)

După absolvire, în 1926, la recomandările aceluiași profesor a devenit membru al Școlii Române din Roma. În 1930 a obținut titlul de doctor în istorie, încununat de distincția „magna cum laude”, cu o teză intitulată „Epoca bronzului în Picenum”. Peste trei decenii și jumătate, în anul 1965, avea să primească titlul de „Doctor Docent”, fiind prima femeie arheolog din România care a deținut acest înalt titlu științific.

Săpăturile arheologice întreprinse de-a lungul anilor au vizat diferite regiuni ale țării: Muntenia, Moldova, Oltenia. A studiat cu precădere culturile neo-eneolitice Precucuteni, Cucuteni și Gumelnița. Printre cele mai importante șantiere arheologice pot fi amintite cele de la: Horodiștea, Văleni, Bălănești, Sălcuța, Hăbășești, Traian, Târpești, Căscioarele, Drăgușeni.

În județul Teleorman a ajuns în anul 1946, când a făcut parte din echipa care a reluat cercetările de la Zimnicea. Tot în același an a efectuat un sondaj la Zâmbreasca, pe tell-ul gumelnițean aflat la marginea satului, în vâlceaua Grama. Din nefericire așezarea era distrusă aproape în întregime de săpăturile dezordonate efectuate spre sfârșitul secolului al XIX-lea, dar și de intervențiile localnicilor. Rezultatele cercetărilor de

aici au rămas multă vreme nepublicate. Abia în anul 2006, notele de șantier au fost publicate în revista *Studii de Preistorie*.

Odată cu instaurarea primului guvern „democrat”, la 6 martie 1945 începuse o perioadă tulbură pentru istoria poporului român, pentru destinul multor intelectuali, încadrați de către un regim străin și nelegitim, adus și instalat la putere de tancurile sovietice, în categoria de „dușmanilor de clasă”. Vladimir Dumitrescu, marele cercetător al preistoriei românești și tovarăș de viață al Hortensiei Dumitrescu, își începea calvarul prin cele mai „renumite” închisorile și lagăre de muncă comuniste...

Pasionată de cercetare, lucrând cu meticulozitate atât pe șantier cât și la masa de studiu, Hortensia Dumitrescu și-a făcut datoria, în ciuda vicisitudinilor timpului, lăsând în urmă o operă solidă, scrisă impecabil.

Așezarea de tip tell de la Zâmbreasca

O alta doamnă a arheologiei românești a fost Alexandrina D. Alexandrescu. Născută în anul 1920 într-o familie de intelectuali rafinați, a absolvit în 1945 Secția de Istorie a Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București. Paralel, între 1941-1943, a urmat cursurile Facultății de Geografie și mai apoi, între 1945-1948, pe cele ale Școlii Superioare de Arhivistică și Paleografie.

În anii studenției, ani ce s-au suprapus cu cel de-al doilea război mondial, a avut ca profesori nume sonore ale istoriografiei românești: Ion Andrieșescu, George Brătianu, Constantin C. Giurescu, Victor Papacostea, Theodor Sauciuc-Săveanu, Nicolae Bănescu, Petre P. Panăitescu. După 1947 mulți dintre ei au fost epurați și au căzut victime ale închisorilor comuniste. Dovedind o mare sete de cunoaștere, Alexandrina D. Alexandrescu a urmat, în cadrul Institutului de Studii și Cercetări Balcanice, cursuri de limba turcă, bulgară și neogreacă, cu speranța că numai cunoscând aceste limbi va putea accede la sursele originare.

Între anii 1945-1947 se pregătea pentru doctorat, la Seminarul de Arheologie și Preistorie, doctorat pe care îl va obține abia peste 20 de ani. Din nou istoria era neiertătoare. În condițiile ascensiunii nulițăților comuniste, inteligența, cultura, noblețea și puritatea morală deveniseră piedici majore, ce nu corespundeau noii viziuni asupra „omului nou”.

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

Din cauza originii sale sociale „nesănătoasă”, Alexandrina D. Alexandrescu a fost considerată „dușman al poporului” și trimisă la „munca de jos”, mai întâi ca muncitor industrial la Tipografia Institutului Biblic și mai apoi ca dactilografă și secretară de lucrări la Muzeul de Artă și Arheologie.

Alexandrina D. Alexandrescu (1920 - 1995)

Revigorarea cercetării arheologice din anii '50 cerea, bineînțeles, specialiști. Prin urmare, din anul 1953, Alexandrina D. Alexandrescu a primit un post la Muzeul Național de Antichități, ce se va transforma în Institutul de Arheologie. În anul 1969, după o remarcabilă activitate științifică a obținut titlul de doctor în istorie cu o teză intitulată „Spadele de bronz pe teritoriul României”.

A participat pe șantiere arheologice precum Sărata Monteoru sau Glina încă din anii studenției. Pe parcursul a aproape 30 de ani a săpat în diferite zone ale țării: Mangalia, Valea Jijiei, Histria, Suceava, Moldovița, Popești, Bicaz, Constanța, Sântion, Brașov, Hărman, Podul Dâmboviței.

Prin cercetările de la Zimnicea, Alexandrina D. Alexandrescu și-a legat definitiv numele și de județul Teleorman. Aici a participat, între 1948-1949, ca membru în colectivul de cercetare și mai apoi, între 1966-1974, ca responsabil științific. Au fost cele mai „longevive” săpături efectuate de cunoscuta cercetătoare. Cei peste 10 ani de lucru în teren s-au încheiat cu rezultate remarcabile, rezultate prin care cetatea getică și necropolele de la Zimnicea au ajuns să fie mai bine cunoscute.

Bibliografie

Silvia Marinescu-Bîlcu „Hortensia Dumitrescu (1901-1982)”, în *Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne*, 27, 1983.
Silvia Marinescu-Bîlcu „Nécrologie: Alexandrina Dumitra Alexandrescu (8 novembre 1920 – 9 juin 1995)”, în *Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne*, 40-42, 1996-1998.

Dovadă stau mai multe studii și articole de specialitate: „Necropola din bronzul timpuriu de la Zimnicea”, „Necropola din bronzul târziu de la Zimnicea”, „Morminte din prima epocă a fierului de la Zimnicea”, „Necropola getică de la Zimnicea”, „Morminte cu cai și harnașamente din necropola getică de la Zimnicea”. În toate acestea se remarcă fraza scurtă, concisă, limpede și bine documentată.

Zimnicea, cetatea getică

Din păcate, cercetările de la Zimnicea, în cea mai mare parte a lor, au rămas inedite. În fapt, o monografie a sitului de aici, ce urma să cuprindă pe de-o parte locuirea getică din epoca lui Burebista și ceramica smălțuită a secolului al XIV-lea pe de altă parte, a rămas, în condițiile unei vieți ce i-a fost de multe ori ostilă, doar un proiect nerealizat.

Prin cele câteva rânduri, insuficiente pentru o imagine atotcuprinzătoare, am căutat să aducem un pios omagiu și să trasăm unele repere ale destinului a două dintre reprezentatele arheologiei românești, prezente, în exercitarea nobilei lor profesii și pe aceste meleaguri. Ar fi cu totul nedrept dacă nu am aminti, chiar și în trecut, numele altor doamne ale arheologiei românești care s-au aplecat în cercetările lor efectuate în ultimele cinci-șase decenii și asupra unor obiective din județul Teleorman: Ioana Bogdan-Cătănicu, Elena Busuioc, Maria Comșa, Suzana Dolinescu-Ferche, Silvia Marinescu-Bîlcu și Ecaterina Țântăreanu. Prin activitatea lor, preistoria, antichitatea și epoca medievală din această parte a țării aveau să fie mai bine studiate și înțelese

Pavel Mirea

ISTORIE

ANUL 1943 ȘI PERICOLUL COMUNISMULUI

Dezastrul de la Stalingrad, de la începutul anului 1943, puna România în fața unor probleme legate nu numai de desfășurarea războiului dar și de soarta țării în perioada postbelică.

Astfel, politicienii români, dar și populația, considerau Uniunea Sovietică și implicit comunismul, drept amenințarea cea mai importantă la independența României.

Pericolul comunismului, la nivelul anului 1943 era identificat și cu acțiunile comuniste din Bulgaria și Serbia. Într-o adresă a Legiunii de Jandarmi Teleorman către Postul de Jandarmi Zimnicele, din 10 iunie 1943, se arată:

„În conformitate cu ordinul 35385/943 al Inspectoratului G-1 al Jandarmeriei, binevoii a cunoaște următoarele:

Din unele informații rezultă că, în cadrul intensificării recente a agitațiilor din Serbia, bandele teroriste și comuniste se pregătesc a începe acțiuni de sabotaj masiv contra navigației pe Dunăre.

Principalul mijloc de acțiune va consta în lansarea de mine în canalele navigabile de la Cataracte.

Nu este exclus, față de puternicele agitații comuniste din Bulgaria, dintre care unele au avut răsunet chiar și în localitățile de pe malul Dunării, ca această acțiune să se generalizeze și de-a lungul frontierei Bulgariei”.

De altfel, începând cu anul 1943, în Bulgaria rezistența împotriva germanilor și a regimului de dreapta a devenit tot mai puternică fiind coordonată de comuniști.

Acest pericol de la granița de sud a României era sesizat și de organele de siguranță din România și implicit din județul Teleorman. Astfel într-o adresă a Inspectoratului Regional de Poliție către Poliția Turnu Măgurele din 11 iunie 1943 se arată: *„Suntem informați că în ultimul timp, o serie de elemente izolate sau grupuri au trecut sau sunt în curs de trecere, în mod clandestin, frontiera de Sud a României (granița dobrogeană – Dunărea cu Banatul sârbesc în special), în scopul de a recruta organe de execuție, fie din cercurile comuniste, fie din lumea interlopă pentru comiterea de acte de sabotaj și terorism.*

Vă rugăm să luați măsuri în circa Dvs. să se intensifice măsurile de pază la frontiere și să se supravegheze cu atenție deosebită cercurile comuniste în scopul de a identifica și aresta elementele noi apărute în aceste cercuri și care ar prezenta motive de suspiciune”.

(www.frontpress.ro)

o acțiune unilaterală asupra României. Cu un epicentru revoluționar în Balcani ostil Axei, alături de o capitulare a Italiei și debarcându-se în mai multe puncte atât din nord-vestul Europei cât și la sud, Axa va fi accentuat încheștată prin cereri de multiple fronturi și dezmembrând-o va fi silită la pace.

Populația se teme în acest caz de o invazie a comunismului distructiv în vestul Europei”.

Observăm, astfel, o asociere, în zvonistica opiniei publice, a evenimentelor din peninsula Balcanică cu evoluția fronturilor din Europa și, implicit, cu invazia comunismului în întregul continent.

Teama de comunism, prezentă în anul 1943, avea să devină realitate câțiva ani mai târziu.

Cătălin Borțun

Bibliografie

Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale, Fond *Posturi Jandarmi*, Ds. 333/1943, f.37.

Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale, Fond *Poliția Turnu Măgurele*, Ds. 202/1943, f.153.

ISTORIE

VECHIUL LOCAL AL PRIMĂRIEI DIN ALEXANDRIA – UN MONUMENT DISPĂRUT –

Întemeiat acum 180 de ani, în anul 1834, după planurile urbanistice elaborate de inginerul austriac Moritz von Ott, orașul Alexandria este înfăptuirea dorinței unor grupuri de locuitori din Zimnicea și Mavrodin de a înființa și trăi într-un oraș liber.

Ca așezare, Alexandria are o evoluție destul de energetică, datorată, pe de o parte hărniciei și dorinței întemeietorilor de a-și vedea cât mai repede orașul întemeiat iar pe de altă parte datorită celor 42 de articole ce alcătuiau „*Ekstrukția condițiilor de hălăduirea celor ce vor primi a se așeza cu șederea în noua adunare de oraș Alexandria*” - act ce stabilea regulile după care era condus noul oraș.

Ekstrukția prevedea pentru oraș o conducere colectivă formată din patru epitropi și doi supraveghetori, aleși de *Adunarea Obștească* la 1 iulie 1834 pe o perioadă de 3 ani, perioadă după care puteau fi realeși.

Alegerea epitropilor și a priveghetorilor era stabilită a se face în modul următor: locuitorii fiecărei mahalale se adunau în luna noiembrie la casa preotului sau a celui mai însemnat dintre ei și alegeau pentru fiecare număr de 10 „*mahalații*” un deputat, apoi; la 1 decembrie, deputații se adunau la *Casa Epitropiei* și alegeau epitropii și supraveghetorii care își începeau mandatul la 1 ianuarie. Aceștia urmau a fi ajutați de un casier și un secretar, aleși astfel: „*Atât pentru păstrarea contabilității banilor precum și pentru trebuința scrisului și regula cancelarii trebuința cerând a fi un casier și un secretar al casei obștei se va numi casier unul din patru epitropi care se va găsi cu cale iarăși de deputați la alegerea lor, iar secretar, se va orându un deosebit obraz cu știință după condei și regula de cancelarie cu leafă pe lună din casa obștească precum se va chibzui.*”

Tot din Ekstrukție rezultă existența unui local numit „*Epitropie*”, local în care cei 4 epitropi și 2 supraveghetori își desfășurau activitatea, aici întocmindu-se zapisurile (actele de vânzare-cumpărare) sau „*biletele de stăpânire*”, așa cum mai erau numite și de asemenea, localul în care se păstra condica loturilor în care erau trecute absolut toate informațiile legate de cumpărători, suprafețe și sumele cu care erau cumpărate.

Acest sistem de conducere și administrare a tânărilor oraș a continuat până în anul 1864, atunci când Alexandria capătă o nouă organizație administrativă numită primărie, condusă de un primar, ajutat de un consiliu comunal. Cel dintâi primar al Alexandriei, ales în anul 1864, fiind Hristache Rădoi.

În *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Teleorman*, întocmit în anul 1897 de Pantele Georgescu, se menționează faptul că în acest an „*localurile primăriei, școalelor publice și a altor autorități lasă mult de dorit [...]*”.

Pe de o parte datorită faptului că localul primăriei „*lăsa mult de dorit*” iar pe de altă parte datorită dezvoltării și a rolului tot mai important al orașului, administratorii acestuia au decis să construiască un nou local de primărie, pe măsura nevoilor.

Localul Primăriei din Alexandria în două cărți poștale din anul 1925

Proiectat de primarul Ștefan Măndreanu, noul local al primăriei va fi construit în 1907-1908, sub primariatul lui Iancu Eliade, pe strada Gării, vis-a-vis de Grădina Publică.

Locația exactă a acestei clădiri era la intersecția str. Dunării (fostă Brătianu) cu str. Avocat Alexandru Colfescu - strada Gării (fostă General Gheorghe Manu, Constantin Dobrogeanu Gherea și Mihăiță Filipescu), loc unde, în prezent, se află Sediul BRD Alexandria, însă fațada acestui local cuprindea întreaga suprafață dintre str. Dunării și str. Confederației.

Ilie Catalina, vorbind despre Primărie, în lucrarea *Orașul Alexandria, Monografie 1834-1934*, menționează faptul că „*proiectul era a fi cu etaj, dar și așa este destul de mare și frumoasă*”.

Despre frumusețea acestui local de primărie amintește și Corneliu Beda în lucrarea *Teleormanul în 1000 de imagini - 1. Alexandria*, astfel: „*Avea o frumoasă sală de recepție, în stil rococo, împodobită cu o galerie de tablouri ale pictorilor alexandreni Tudor și Ventzel*”.

O descriere amănunțită a acestui local de primărie se face în două procese verbale păstrate la Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale, întocmite în iulie 1939, însoțite de un plan deosebit de valoros în care se arată împărțirea dar și destinația încăperilor din acest local de primărie:

(continuare în pag. 21)

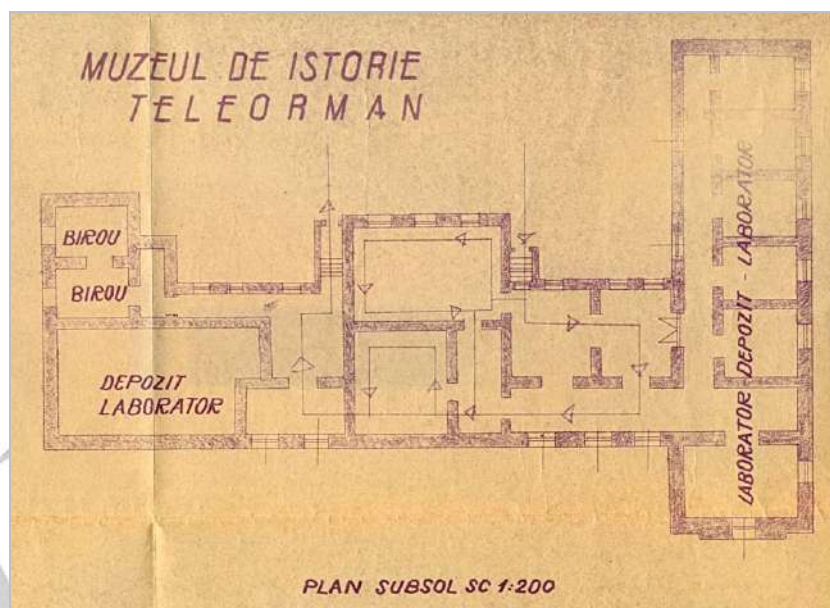

(urmare din pag. 21)

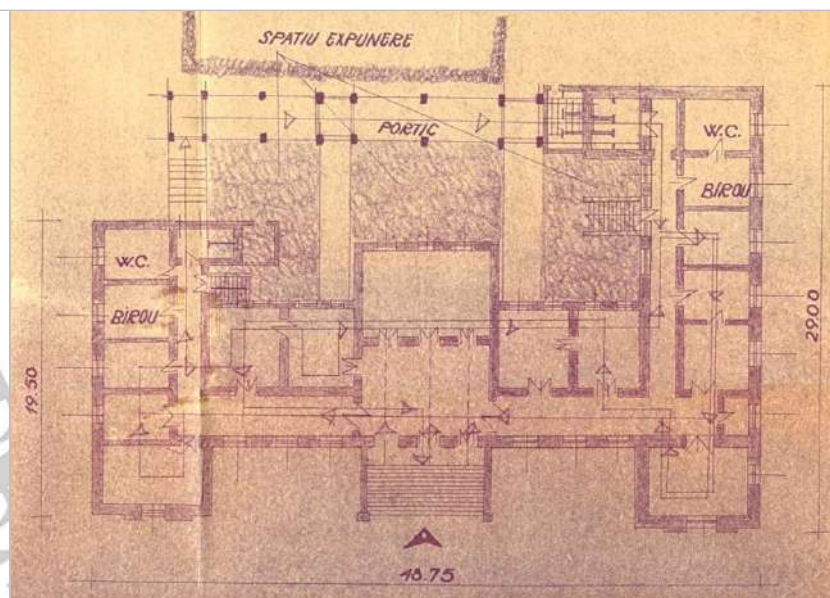
instituției noastre, plan ce arată modul în care urmau a fi împărțite încăperile de la parter, precum și suplimentarea spațiului de expunere prin adăugarea a trei săli și a unui portic, în partea din spate a clădirii. Valoarea acestui document constă și în faptul că prezintă planul subsolului imobilului (neprezentat în planul întocmit la 1939), subsol unde, conform proiectului, urmau a fi amplasate două birouri, depozitele de patrimoniu și laboratoarele de restaurare și conservare necesare unui muzeu.

Dacă identitatea unui oraș este asigurată de patrimoniul său istoric, urban și al personalităților, prin dispariția acestui monument istoric și de arhitectură, Alexandria și-a pierdut nu numai din frumusețe, dar a pierdut și ceva ce nu se mai poate recupera, pentru că istoria nu are preț.

Claudiu Olaru

Proiectul de transformare a localului vechii Primăriei din Alexandria în sediul Muzeului de Istorie Teleorman

Bibliografie

- Ilie Catalina, *Orașul Alexandria. Monografie 1834-1934*, Tipografia „Graiul Românesc”, București, 1934.
 Pantele Georgescu, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Teleorman*, Stabilimentul Grafic I.V. Socecu, București, 1897.
 Corneliu Beda, Aurel Ionescu, Gheorghe Zbârcea, Lucrețiu Tudoroiu, *Teleormanul în 1000 de imagini. 1. Alexandria*, Editura Tele Media Prest, Alexandria, 2010.
 Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale, fond *Prefectura Județului Teleorman*, Ds. 60/1939, f.1.

ETNOGRAFIE

COSTUMUL POPULAR FEMEIESC DE TELEORMAN – CATRIȚA

Analiza pieselor componente ale portului teleormănean relevă existența unui complex unitar, cu aspecte specifice determinate de modul de viață al locuitorilor, de ocupația lor de bază, de condițiile geografice, sociale, și istorice. Intensele schimburi comerciale care au avut loc în zonă au presupus întotdeauna și existența unor importante schimburi culturale. Mocanii, muntenii din Argeș, Vâlcea și Dâmbovița, au adus în zonă piese de port, elemente decorative și tehnici care au influențat într-o oarecare măsură portul local. Vestitele târguri de peste Olt erau frecventate și de populația din Muntenia, care cu această ocazie prelua fie piese de port, fie doar motive ornamentale sau tehnici de lucru. Asupra portului popular din sudul zonei etnografice Teleorman s-a exercitat și influența balcano-orientală determinată de existența raialelor turcești pe linia Dunării.

Catrința a fost cunoscută în Teleorman sub numele de zăvelcă sau boscea și îmbrăca trupul femeii de brâu în jos, fiind purtată pereche, peste cămașa cu poale și susținute în talie cu ajutorul betelor. Sunt obiecte de port de formă dreptunghiulară alcătuite din una sau două foi de țesătură, cusute pe verticală sau pe orizontală, legate în talie cu șnururi împletite din lână. Liniile croielii sunt evidențiate și în același timp și cele ale corpului, ceea ce conferă costumului un caracter sculptural. Sunt piese de o mare varietate ornamentală și cromatică, realizate în stil dunărean, care în Teleorman au creat mai multe tipuri de costum: costumul cu două boscele; costumul cu boscea în spate și șorț în față; costumul cu fotă încutată în spate și zăvelcă în față. Aceste piese intrau atât în alcătuirea costumului femeiesc de sărbătoare cât și al celui de muncă.

Boscele

Zăvelca (zuvelca) se purta mai ales în zilele de lucru și de către bătrâne iar bosceaua era o piesă de sărbătoare. Zăvelca și bosceaua sunt două piese bine conturate din punct de vedere morfologic și ornamental. Astfel, zăvelca este compusă din două foi țesute în patru ițe sau în două ițe, late de circa 0,20 cm și cusute pe verticală, cu decor foarte discret redus la simple linii și puncte dispuse vertical pe suprafața țesăturii, sau cu decor dispus orizontal sub forma unui prag mic.

Boscelele sunt alcătuite dintr-o singură foaie, cu lățime de circa 0,45 cm și lungimea de 0,85 cm, cu decorul format din vergi

multicolore intercalate de două, trei rânduri de „alesăturică pe trup” iar la poale un grup compact de motive decorative ce formează pragul, compus din flori, păsări, figuri omenești. În colecția de port popular a Muzeului Județean Teleorman există câteva piese care prezintă particularitatea că sunt alcătuite din două foi de țesătură care sunt cusute cu acul pe orizontală; local ele poartă denumirea de pestelcă sau presteleancă și provin din zona de influență a Romanașului, din comunele Lița și Islaz. Ele prezintă decorul dispus pe verticală și au prag îngust la poale. Materialul folosit la confecționarea boscelor era lână toarsă subțire, uneori în combinație cu lână. Urzeala era întotdeauna din bumbac mai gros. Unele piese prezintă pe margini dantelă industrială, pânză de bumbac sau catifea de culoare neagră iar altele au marginile festonate („bătute”) de jur împrejur cu lână în nuanța culorii de fond sau a decorului, uneori formând franjuri.

Zăvelci

Firul metalic este un element de decor deosebit la boscelele din Teleorman. Acest material accentuează decorul și alternanța lui iar la unele piese se introduce pentru a separa alesăturile și pentru a le oferi un cadru somptuos. Paietele și mărețele decorează o mare parte din boscelele teleormănene; cu paiete erau ornamentate boscelele pentru femeile tinere iar cu mărețele boscelele pentru bătrâne.

În privința tehnicii de lucru, boscelele sunt țesute în războiul orizontal în două ițe, în tehnica „scos”, în spată mai rară (o casă goală, alta cu fir în spată). Spre deosebire de boscele, zavelcele sunt țesute „pânzește” și sunt alcătuite din două foi de țesătură, fiind de aceea mai late. Sunt piese care se purtau numai în zilele de lucru.

Toate catrințele de Teleorman prezintă câmpuri ornamentale mai mari sau mai mici, realizate în tehnica alesului. Întreaga compoziție era numită prag. Tehnicile în care se alegeau motivele ornamentale erau deosebit de variate: „în spetează”, „cu acul”, „Karamani”. Tehnica Karamani este foarte bogată în posibilități artistice. Cea mai mare parte a catrințelor teleormănene prezintă decorul realizat în tehnica alesului în spetează. Ornamentica se caracterizează în ceea ce privește compoziția și plasarea în ansamblul costumului prin dispoziția ei foarte măsurată, subliniind echilibrul valorilor decorative. La zavelci ornamentica

(continuare în pag. 24)

ETNOGRAFIE

(urmare din pag. 23)

constă în mici registre dispuse pe întreaga suprafață care se repetă și prag cu motive florale stilizate. Cromatica zăvelcilor ne indică vârsta celei ce o purta: astfel zăvelcile cu trupul negru, vinețiu sau albastru erau purtate de vârstnice iar cele cu trupul roșu de către tinere. Decorul este realizat în culori vii ce dau nota specifică acestor piese de port: verde, alb, bleu, albastru, portocaliu, galben, violet, ciclamen (culoare care a intrat relativ recent în decorul țesăturilor, fie că sunt piese de port, fie că sunt țesături de interior).

La boscele ornamentica este mult mai variată ca și compoziție, amplasamentul fiind același ca la zăvelci: pe întreaga suprafață a piesei și la poale sub forma unui prag mai îngust sau mai lat. La piesele mai vechi și mai ales bătrânești, decorul constă doar într-un prag îngust de motive geometrice, care cu timpul evoluează, în sensul că devine din ce în ce mai lat și întreaga suprafață a piesei este decorată cu alte registre înguste. Dintre motivele geometrice cel mai des întâlnite pe boscelele de Teleorman se pot enumera rombul, „S”-ul, zig-zagul, triunghiul, crucea în „X”, steaua. Geometrizarea este o caracteristică a artei decorative populare românești. Chiar tehnica de lucru cerea ea însăși o tratare geometrică, dar nu numai tehnica influența alegerea și tratarea elementelor artistice ci și tradiția cu puterile sale. Rombul este deseori reprezentat și simboliza puterea naturii și totodată era favorabil tehnicii țesutului. În simbolistica solară rombul ia deseori locul cercului.

Linia în zig-zag, întâlnită în arta tuturor popoarelor și care reprezenta fulgerul este des întâlnită pe boscelele teleormănene. De la aceasta a derivat curba ondulatorie (motivul „drum întors”). Motivul „S”-ului este unul de legătură sau independent, poate fi considerat și ca un fragment de val. Uneori ajunge la motivul „coarnele berbecului” sau „dinți de ferăstrău”, întâlnit și în decorul cămășilor femeiești (la altiță), sau în decorul maramelor, al cojoacelor și a altor obiecte de artă populară românească.

Costum cu boscea

Vâlnic

Ornamentul floral pare a fi unul de tip mai nou, însă este în alternanță cu geometricul cu care se întrepătrunde și alternează. Frunza de viță sau lealea sunt motive ornamentale practicate și pe alesăturile de pe marame sau în decorația altor obiecte de artă populară românească sau în sculptura și pictura religioasă. Motivele avimorfe și antropomorfe reprezintă imagini simbolice și sunt în întrepătrundere cu cele florale și cu cele geometrice în cadrul aceluiași registru de decor.

Peștemanul, specific costumului de Vlașca, se purta la spate în asocieră cu bosceaua în față. Este croit din două foi îmbinate pe verticală, plisate foarte mărunț, confecționat din lână și bumbac și țesut în două ițe. Fondul este negru și are la marginea de jos un chenar colorat în roșu cu dungi înguste negre și galbene, pe laturile neplisate într-un registru vertical sunt țesute alesături cu lână policromă.

Vâlnicul, purtat în subzona etnografică Romanați, este o fotă încrețită în două foi, ce se purta în spate iar în față se asocia cu zăvelca. Este confecționat din lână cu urzeala din bumbac țesut în două ițe, cu alesături dispuse în registre verticale cu motive ornamentale geometrice (coarnele berbecului, dinți de fierăstrău, linii, triunghiuri, crucea în „X”). Fondul vâlnicului este roșu iar decorul policrom.

Șorțul încrețit a înlocuit la un moment dat bosceaua sau zăvelca din față. El este confecționat din materiale țesute în gospodărie (bumbac, arnici) în tehnica simplă a țesutului „pânzește”, sau din materiale industriale mai noi cum ar fi satenul negru, stamba, etc. Este croit din două foi îmbinate pe verticală. Fondul pieselor este monocrom roșu sau negru sau cu mici vergi verticale în țesătură, galbene, albastre. Decorul este dispus la poale și este simplu, realizat în benzi orizontale înguste sau prezintă un prag de alesături cu speteaza din lână sau mătase policromă.

Luminița Gheorghe

Bibliografie

- Maria Cioară Bâtcă, Vlad Bâtcă, *Zona etnografică Teleorman*, Editura Sport - Turism, București, 1985.
 Georgeta Stoica, Maria Văgâi, *Arta populară din Câmpia Munteniei*, Casa Creației Populare a județului Ilfov, 1969.
 Ana Bârcă, *Repertoriul ornamental și valoarea artistică a maramei de Muscel*, în Studii și cercetări, Muzeul Satului, 1971.

PATRIMONIUL

INELUL SIGILAR DE LA PLĂVICENI

Din evul mediu și până în epoca modernă, *sigilarea* era un drept general, orice persoană își putea confecționa un sigiliu propriu. Astfel, principalii deținători de sigilii au fost domnitorii, voievozii, principii, marii dregători, instituțiile eclesiastice și clerul, orașele, târgurile, județele și persoanele particulare.

În secolul al XVII-lea, *sigiliile personale* erau în Țara Românească foarte numeroase, deseori zapisele, actele de danie, cărțile de hotărnicie fiind validate cu sigiliile unor dregători mărunți, meșteri, negustori sau țărani.

În emblema acestora se aflau gravate diverse reprezentări, predominând însă elementele florale și faunistice. Dată fiind marea varietate de figuri gravate în câmpul acestor sigilii și având în vedere și semnificația lor, acestea sunt grupate în mai multe categorii:

a) sigilii personale ce conțin în emblemă figuri naturale, elemente ale corpului omenesc, din lumea plantelor sau animalelor;

b) sigilii personale ce conțin în emblemă figuri artificiale, cruci, coifuri, coroane, spade;

c) sigilii personale ce conțin în emblemă figuri himerice, în special cele aparținând artei blazonului, cum sunt păsările și animalele fantastic sau scenele religioase.

Sigiliile personale sunt în general lipsite de legendă, de cele mai multe ori aceasta fiind înlocuită cu inițialele posesorului. De obicei acestea erau *sigilii inelare* de formă rotundă, ovală sau octogonală, de dimensiuni reduse. Amprenta sigilară era obținută prin imprimarea pe document a matricei inelare, introdusă inițial în fum sau tuș negru.

Sigiliile personale au constituit un mijloc de individualizare și reprezentare a deținătorilor acestora.

* * *

Inelul sigilar de aur a fost descoperit în timpul campaniei de cercetări arheologice din anul 1998, în cripta nr.1, situată pe latura de sud a pronaosului bisericii Mănăstirii „Aluniș - Plăviceni”, ridicată de Dragomir mare vornic și soția sa, jupâneasa Elina, în anul 1648.

Mormântul și matricea sigilară de pe degetul defunctului ar putea fi atribuite ctitorului, urmând logica locului din biserică unde se află dispus acesta și dimensiunile scheletului care corespund bărbatului din tabloul votiv, dar în lipsa pietrei tombale dispărute sau a altui element de atribuire sigură totul rămâne la nivelul unei ipoteze.

Inelul sigilar este confecționat din aur, cu titlul de 986‰, cu greutatea de 16,73 g, format dintr-un *chaton* oval, cu dimensiunile de 15 x 13 mm, ce face corp comun cu veriga, ușor turtită. În câmpul *chatonului* a fost gravată cu multă măiestrie o compoziție de tip himeric, cu un grifon în fața unui copac. Leul, așezat pe cele patru picioare de pasăre terminate cu gheare puternice și coada bifurcată fluturând deasupra spatelui, stă cu capul ridicat, acoperit, ca și pieptul, de coama bogată și cu gura larg deschisă, într-o poziție de dominanță. În fața lui se găsește un copac cu trei ramuri desfrunzite, cu semnificația de „*pom al vieții*”.

Cercul care înconjoară întreaga compoziție este tocit complet într-o parte, dovadă a folosirii lui îndelungate.

Inele similare se cunosc atât pe teritoriul Principatelor Române cât și în Bulgaria.

Ecaterina Țânțăreanu

REMEMBER

GENERALUL DE DIVIZIE CONSTANTIN MINCU

În cele ce urmează ne-am propus valorificare unor materiale aflate în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, materiale trimise în luna august 1981 de către istoricul și generalul de mai târziu Ion Mailat, fiu al Teleormanului, de origine din Crângeni. Prezentăm referatul făcut către conducerea muzeului de la acea vreme, precum și câteva note biografice despre generalul de divizie Constantin Mincu, întocmite de Ruse Repanovici, văr cu acesta.

Redacția e-Buletin

* * *

În arhiva familiei Ruse Repanovici, din București, strada Miron Constantinescu Bloc C5, scara 5, ap. 148, parter, sector 6, am găsit fotografia alăturată a generalului de divizie Constantin Mincu cu o scurtă prezentare asupra vieții și operei militare a acestui ilustru fiu al Alexandriei, datorată regretatului cercetător Russe Repanovici, cercetător, azi decedat, de origine din Turnu Măgurele.

Solicităm ca această fotografie cu prezentarea faptelor strălucite de arme săvârșite de numitul general, ca aviator în Războiul pentru Întregirea Neamului, să stea alături de figurile de eroi ai Alexandriei precum colonelul de stat major Alexandru Simionescu - Șoni, posesor al „Ordinului Mihai Viteazul” din Al Doilea Război Mondial și generalul maior dr. Mihail Capitanovici, neînfricat luptător contra unui inamic invizibil - tifosul exantematic - atât în Primul cât și în Al Doilea Război Mondial.

Cu distinsă stimă,

Col. r. Ion Mailat

* * *

Născut în Alexandria în anul 1895. Fiul lui Anghel Mincu, comerciant în acest oraș. Părinții au fost printre primii întemeietori ai orașului Alexandria, în anul 1834. Termină cursul primar și secundar, apoi cursul superior la București. Urmează Școala Militară de Aviație și este înaintat la gradul de sublocotenent aviator. În campania 1916-1918, luând parte la grelele lupte de la Mărășești, în luna august 1917, cade cu avionul, fiind rănit grav. Pentru eroismul de care a dat dovadă a primit multe ordine și medalii. După război este trimis la Paris și urmează, timp de 6 ani, diferite școli de construcții de avioane, împreună cu generalul Coandă. Se înapoiază în țară, ca inginer diplomat și decorat cu „Legiunea de onoare”. Membru corespondent al Academiei R.S.R., scrie „Istoricul Aviației Române”, între 1970-1974. I se deschid rănile și în 1974 încetează din viață, la București.

Ruse Repanovici

DESCOPERIREA TEZAURULUI GETO - DACIC DE LA PERETU, – ADEVĂR ISTORIC ȘI LEGENDĂ –

Una dintre cele mai importante descoperiri arheologice din județul Teleorman a fost făcută, ca multe dintre marile descoperiri, cu totul întâmplător, în noiembrie 1970, pe teritoriul satului Peretu – un mormânt princiar adăpostit într-un tumul, al unui conducător local geto-dac, cu tot inventarul funerar aferent. „Tezaurul geto-dacic de la Peretu”, așa cum a intrat în literatura de specialitate, poate fi considerat cu adevărat reprezentativ nu numai pentru istoria locală dar și pentru cea națională.

În cele ce urmează ne propunem prezentarea a două semnalări ale descoperirii, făcute la foarte scurtă vreme după producerea acesteia, de către principalii protagoniști ce s-au deplasat la fața locului: un cercetător de la Institutului de Arheologie București (Emil Moscalu) și doi muzeografi de la Muzeul din Roșiorii de Vede (Petre Voivozeanu și Atanasie Știrbu). Acestea sunt dublate de o mărturie, consemnată mai târziu, în anul 2007, de către autorul acestor rânduri, mărturie ce aparține tractoristului Alexandru Trînă, cel care a nivelat movila funerară. Prezentarea acestor texte originale are scopul de a pune în temă cititorul asupra modului în care a fost percepută „descoperirea” – în fapt, distrugerea, ca în multe alte situații, a unui monument arheologic – dar și felul în care aceasta a fost prezentată, după aproape 40 de ani, de către cel ce a făcut-o. Dacă poziția oficială, ce reproducea propaganda de partid, spunea că importanța descoperirii a fost imediat sesizată de mecanizatorii prezenți la fața locului, Alexandru Trînă spunea, la rândul său, că: „[...] nu am fost recompensat cu nimic că am găsit alea, m-au cercetat, dar nu au găsit nimic, eu aruncasem alea, dacă nu spunea inginerul la muzeu, rămânea așa”. Ca orice regim totalitar și regimul comunist își va căuta rădăcinile, teoria milenaristă a acestuia luând forma tracomaniei - exagerarea importanței tracilor în istoria acestor locuri. Tema propagandei comuniste va culmina, în 1980, cu declanșarea sărbătoririi a „2050 de ani de la făurirea de către Burebista a primului stat dac centralizat și independent”. Rezultatul acestei propagande va fi unul opus celui scontat. Din păcate, valoarea multora dintre descoperirile databile în epoca geto-dacică, dar și din epocile preistorice anterioare, și nu în ultimul rând perceperea lor de către public, vor avea mult de suferit.

* * *

O deosebită descoperire a Muzeului istoric din Roșiorii de Vede (Petre Voivozeanu, Atanasie Știrbu, Emil Moscalu, ziarul *Teleormanul*, duminică 6 decembrie 1970)

De la întemeierea muzeului istoric din Roșiorii de Vede cu secțiunea sa de arheologie, colectivul de conducere al lui, și-a propus să întocmească ca primă sarcină, o monografie istorică a vechiului târg – Ruș de Vede. Cercetările au fost de două feluri: pe teren cu săpături arheologice și în arhive cu documente. Săpăturile arheologice întreprinse în 1962 cu concursul Institutului de Arheologie București, au stabilit că, pe locul târgului nostru, a existat din cele mai vechi timpuri – traco-getice – o așezare omenească întărită, un „oppidum”. O spunea aceasta: insigne de șef tracică, găsită în oraș; sabia emblemă zisă myceniană, găsită prin 1904 (se află la muzeul de antichități); bijuteriile dacice Meri-Goala; dacicul de la Fântânele și mai cu seamă șirul de cetăți din jurul orașului: Albești-Ruș-Cremenet cu Coșteiu-Urlui-Burdea-Socet etc. unele cercetate – exhaustiv – ca la Albești, Dulceanca, altele sondate ca Ruș de Vede-Socet-Burdea și, recent, Orbeasca. Au fost recoltate din aceste săpături, o mare cantitate de materiale concludente din sec. IV și III î.Hr. ce se află la muzeul orașului sau la București pentru restaurare și s-a stabilit un adevăr: această cetate a Ruș-ului constituia, un tot, un sistem omogen de „oppidum”, cu un început de stat, cu o organizare primitivă socială și cu clase sociale diferite. Dezvoltare înlesnită mai cu seamă de condițiile naturale locale: nod hidrologic bogat cu apă, pește, drum, codru masiv milenar cu vânat, fructe și adăpost; climat favorabil de silvo-stepă. Prezența cetăților amintite presupunea o organizație militară și, deci, un număr de seniori comandanți. Pe acești seniori din sec. IV î.Hr. care trebuia să fi fost înmormântați într-o movilă mare, colectivul muzeului îi căuta de ani de zile. L-au căutat pe Tinoasa, pe Burdea, pe Vede, pe Urlui (se înmormântau în câmpie), când inginerul G. Georgescu de la C.A.P. „Unirea” Peretu, semnalează muzeului un obiect, scos de tractor dintr-o movilă – o aplică de harnașament, tipic Agighiol – Craiova, deci sec. IV î.Hr. Era vorba de movilă mică, care trebuia să fie nivelată și care-și dezvăluia tainele milenare.

Imediat colectivul a luat măsurile științifice de cercetare și, cu un delegat al Institutului de Arheologie București, Emil Moscalu, a pornit la lucru. De la prima cazma de pământ, rezultatul a fost extraordinar: „Mormântul prințului (seniorului) cetăților dacice Ruș-Albești etc., din sec. IV î.Hr. a fost găsit intact. Este un mormânt cu două încăperi și un „dromos” pentru cai și pentru trupul prințului, după obiceiul timpului, formând o boltă din lemn, peste care se grămădise o mare cantitate de pământ, până a forma o movilă tipică. Timpul scurs – circa 2300 de ani – măcinase lemnul și movila se prăbușise. S-au scos ca piese principale: casca de argint aurit – model Agighiol – foarte bine conservată, decorată cu caracteristicile crenguțe de brăduț, și subiecte zoomorfe – căpriori (influență scitică). Se mai vede lucrat vulturul cu gheare enorme ținând un iepure, iar în cioc un pește. S-au mai găsit trei vase de argint, fost aurite de ritual, o strecurătoare tot de argint, colier de mărgelă argint și un număr mare de aplici – cinci modele argint care serveau la decorarea harnașamentului și a hainelor. Un cazan de aramă cu foarte puternice și tavă rotundă tot de aramă, care au servit la depunerea ofrandelor rituale în mormânt. În altă încăpere s-a găsit carul de luptă de fier – mult deteriorat de oxidare, sulita de luptă, un cuțit care a servit la sacrificarea calului ale cărui oase zăceau alături de stăpânul său. Scheletul prințului nu s-a aflat intact – pământul umed de luncă, miile de ani, au făcut să se păstreze numai oasele mari ale membrilor și ceva din coloană. Intenția noastră de a ridica oasele cu totul, spre a reface mormântul la muzeu, nu s-a putut realiza, întrucât și oasele păstrate erau putrede și la orice atingere se făceau praf. Totuși, s-au luat câteva fragmente de os mai rezistente care vor fi tratate cu lianți și s-au făcut fotografii „in situ”.

În concluzie, mormântul traco-getic de la Ruș de Vede, reprezintă cel mai vechi tezaur găsit pe teritoriul Țării Românești. Din punct de vedere istoric valoarea lui este incomensurabilă.

(continuare în pag. 28)

(urmare din pag. 27)

Tezaurul geto – dacic de la Peretu (Emil Moscalu, *Tezaurul geto-dacic de la Peretu*, revista *Magazin*, decembrie 1970)

Ca toate marile descoperiri arheologice, descoperiri care au făcut senzație la timpul lor în cercurile largi ale opiniei publice, și tezaurul descoperit recent la Peretu, la sud de Roșiorii de Vede, județul Teleorman, se datorește tot întâmplării. Tractoristul Alexandru Trîmă, în timp ce nivela o movilă, ce-i ieșise în cale, a scos la lumină, din pământ, numeroase obiecte și vase de argint și bronz, aflate la o adâncime destul de mică. Ghe. Lișu, care se afla în apropiere, a fost acela care a observat cu mirare că lama tractorului a ridicat odată cu pământul și obiecte din metal strălucitor a căror prezență în acest loc era surprinzătoare. Sesizând imediat importanța descoperirii lor, cei doi mecanici l-au înștiințat pe inginerul agronom Gh. Georgescu, de la Cooperativa Agricolă de Producție „Unirea” din Peretu, care venind la fața locului cu câțiva cooperatori au constatat că cei doi, Al. Trîmă și Gh. Lișu descoperiseră o veritabilă comoară. Ei au strâns imediat toate obiectele tezaurului și apoi i-au chemat acolo pe profesorii Petre Voievozeanu și Atanasie Știrbu de la Muzeul de istorie din Roșiorii de Vede. Primul care a sesizat importanța deosebită a acestei descoperiri este prof. Petre Voievozeanu, sprijinitorul cel mai activ al cercetărilor arheologice din jud. Teleorman, care a și anunțat imediat Institutul de Arheologie.

Un car de luptă milenar. Prin săpăturile arheologice de salvare pe care le-am început pe perimetrul locului unde s-a făcut descoperirea, la trei zile după aceea, s-au mai recuperat încă 25 de obiecte de argint din tezaur și s-au putut reconstitui exact condițiile descoperirii. Am constatat că tezaurul n-a fost îngropat izolat, în afara oricărui complex arheologic, ci el făcea parte din inventarul unui mormânt. Cu prilejul cercetărilor, s-a găsit, nederanjat, mormântul unui personaj de frunte antic, lângă care fusese depuse armele de care se folosisse în timpul vieții sale: vârfuri de suliță și cuțite din fier. De asemenea, lângă mormântul princiar se aflau scheletele mai multor animale sacrificate după moartea stăpânului lor și îngropate odată cu acesta. La câțiva metri de mormânt s-au găsit, tot intacte, piesele componente ale unui car de luptă din fier.

Din datele obținute până în prezent, studiind modul de înmormântare, reiese că el coincide cu obiceiurile de înmormântare la geto-daci, obiceiuri relatate de izvoarele istorice contemporane. Deasupra mormântului și a pieselor îngropate lângă el a fost ridicată pe vremuri o movilă înaltă de pământ, movilă care a păstrat neatinsă până astăzi taina sa milenară. La mică distanță de mormânt era deus tezaurul, care este format din peste 50 de obiecte de argint, cele mai multe aurite. Dintre acestea se relevă un coif de argint aurit, în greutate de aproximativ 750 de grame, coif ornamentat cu bogate motive animaliere și geometrice, precum și vase de argint masiv, dintre care 5 cupe mari. Tezaurul mai cuprinde paftale (aplice) de diferite forme și dimensiuni care serveau la împodobirea harnașamentului calului celui înmormântat. Piesele care compun tezaurul serveau mai mult ca obiecte menite să

sublinieze strălucirea și puterea personajului care le-a purtat. Mormântul, cu toate obiectele care-l însoțeau datează din secolele V-IV înaintea erei noastre, secole când începe o nouă epocă istorică – a doua epocă a fierului, Latèn-ul geto – dacic – iar geții de la Dunărea de Jos sunt menționați pentru prima dată în lucrările istoricilor Hecateu din Milet și Herodot, părintele istoriei.

Cine este personajul îngropat la Peretu? Deocamdată ne este destul de greu să încercăm identificarea personajului îngropat în mormântul descoperit recent la Peretu cu un personaj real, cunoscut în istoria geților din această parte a țării. Obiectele nu sunt restaurate și curățate de calcarul care acoperit în cursul celor peste două milenii și nu este exclus să avem surpriza de a constata că pe unul din acestea este scris numele celui îngropat, personaj în a cărui posesie a fost tezaurul. Răspunsul la această problemă îl vor aduce cercetările viitoare. În orice caz, bogăția tezaurului și fastul cu care a fost înmormântat cel decedat ne îndreptățește să credem că este vorba despre un om de seamă, probabil șeful unui trib sau al unei

uniuni de triburi geto-dacice, cu atât mai mult cu cât mormântul lui se situează în imediata vecinătate a cetății dacice de la Albești, cetate în care s-au făcut săpături în anii 1967-1968. N-ar fi exclus ca cel înmormântat în movila de la Peretu să fie unul din comandanții cetății Albești, un prinț sau un reprezentant al aristocrației tribale.

O piesă de argint unică. Între obiectele descoperite la Peretu se află și o reprezentare umană, feminină, de argint, a cărei funcție deocamdată nu o putem stabili, întrucât nu cunoaștem până acum în toate descoperirile din această epocă, o piesă similară care să ne ofere indicii asupra întrebunțării ce-i va fi fost rezervată. Chipul feminin, sculptat pe piesă, reprezintă trăsături foarte realiste, trăsături care redau toate detaliile anatomice umane.

Descoperiri similare făcute întâmplător. De fapt descoperirea de la Peretu nu este prima de acest gen făcută la noi în țară și credem că nu va fi nici ultima. Descoperirea care precede, în timp pe cea de la Peretu, dar nu ca importanță, este cea de la Agighiol, jud. Tulcea, tezaurul găsit aici fiind format din piese care prezintă multe afinități ca cele de la Peretu, ambele denotând realizări reprezentative ale artei traco-dace. Executate într-o tehnică desăvârșită, care impresionează prin echilibru și expresivitatea ornamentației, fiecare din elementele lor componente prezintă o valoare de simbol.

Printre alte descoperiri valoroase, găsite întâmplător, citez cele de la Sânicolaul Mare (23 de obiecte de aur), marele tezaur de la Pietroasa, cel de la Sâncrăieni, format din 15 vase de argint geto-dacice, bijuteriile geto-dacice de la Merii Goala (jud. Teleorman), de la Bălănești și Raciuc (jud. Argeș) etc. și o serie de câteva sute de tezaure formate din bijuterii geto-dacice au atins numărul de 80!

Cazurile când asemenea descoperiri se fac prin săpături sistematice sunt mai rare.

(continuare în pag. 29)

(urmare din pag. 28)

Totuși ele au oferit cercetătorilor mai multe surprize plăcute. Se poate cita astfel, tezaurul descoperit în cetatea de la Stâncești (jud. Botoșani), cel găsit de arheologul Constantin Preda la Mangalia, care a scos la lumină câteva mii de monede romane sau tezaurul descoperit de prof. univ. D. Tudor în castrul roman de la Slăveni, unde s-au găsit brățări de aur și monede romane. Explicația fenomenului este aceea că marea majoritate a tezaurilor au fost ascunse cu prilejul unor evenimente istorice deosebite. În afara așezărilor sau cetăților, în locuri mai retrase. Cum săpăturile arheologice se fac mai ales în așezări sau cimitire vechi, multe tezaure rămân să fie descoperite întâmplător, fie datorită unor

lucrări agricole, fie unor construcții sau altor genuri de lucrări.

Descoperirea de la Peretu poate fi calificată, fără rezerve, ca fiind una dintre cele mai importante din ultimele decenii, tezaurul găsit subliniind o dată mai mult faptul că geto-dacii se situează printre cele mai civilizate populații din Europa acelor vremuri. Mormântul de la Peretu va putea fi văzut în curând de către public, el urmând a fi reconstituit, cu toate elementele sale componente, în cadrul secției de istorie a comunei primitive a Muzeului de Istorie a României, muzeu care își va deschide porțile la 8 mai 1971.

* * *

Interviu cu descoperitorul tezaurului geto - dac de la Peretu (Cătălin-Ionuț Florea, *Mărturii istorice din com. Peretu*, Ed. Argonaut, Cluj Napoca, 2012, p. 68.)

Alexandru Trîină, mecanizator (69 de ani, nov. 2007). „*Eram la arat, era o măgură mai mare și nu puteam să urcăm apa sus pe ea și inginerul principal de la grădină m-a pus să întinz pământul în părți, ca să udăm. Și eu aveam tractorul cu lama în față și plug pe spate, aram și împrăștiam pământul în dreapta, în stânga. Arând acolo, am găsit în plug o tavă, de aramă am zis că e, am aruncat-o. Am zis că e...ce e...o tavă, am aruncat-o alături. După aia am mai tras vreo două brazde, am împins și l-am lăsat așa că mai aveam alte treburi. Mai târziu, pe seară a venit inginerul, astaa..., pândaru, paznicul. A văzut ce făcusem eu acolo și dând ocol pe acolo a văzut în canalul ăla, tava aia de am găsit-o eu. A luat-o și a dus-o la coșar. Eu am terminat, iar dimineața când m-am dus la lucru. Ingerul, șeful de echipă al grădinii, constructorul de la solarii, eram vreo 5 inși acolo. Tot paznicul a zis, trebuie să fie ceva acolo, nu se poate și am mers toți acolo. Erau 100 m de la coșar, până la măgură. Am început să împing iar pământul, să îl împrăștiu, am dat de două ori și am luat în lama plugului, ca un cazan din ăsta de lapte. În el am găsit niște paftale cât catarama la curea, 7, 8, 10, câte o fi fost în el. Am mai găsit tot în el și 2 câni de băut apa. Mai târziu ne-am oprit, am zis că trebuie să vie cineva aici, inginerul ne-a oprit, noi ne-am dus la treburile noastre, iar el a anunțat pe ăștia de la Roșiori de la Muzeu. Au venit, s-a uitat unde s-au găsit piesele alea. La câteva zile au venit, au luat oameni cu ziua și au zgârmat, era și unul Moscalu. Piesele astea nu erau băgate în pământ, erau la suprafața pământului și strânsă măgura pe ele. Coifurile alea le-au găsit ei. Coiful găsit era din argint și avea niște flori suflute cu aur. Au mai găsit oase de cal, că a fost cu șareta îngropat. Era și vatră de foc, se cunoștea cărămida arsă, alea le-a descoperit ei, nu le-am găsit eu.*

Două săptămâni au stat la mine în gazdă și aici aduceau tot inventarul ăla, Emil Moscalu, arheologul a stat la mine, venea de la muzeu de la București.

Nu am fost recompensat cu nimic că am găsit alea, m-au cercetat, dar nu au găsit nimic, eu aruncasem alea, dacă nu spunea inginerul la muzeu, rămânea așa”.

prof. Cătălin – Ionuț Florea

Bibliografie

Cătălin - Ionuț Florea, *Mărturii istorice din comuna Peretu, județul Teleorman*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2012.

Emil Moscalu, *Tezaurul geto-dacic de la Peretu*, revista Magazin, decembrie 1970.

Petre Voivozeanu, Atanasie Știrbu., Emil Moscalu, *O deosebită descoperire a Muzeului istoric din Roșiorii de Vede*, ziarul Teleormanul, duminică 6 decembrie 1970.

DAVID PRAPORGESCU – UN EROU TELEORMĂNEAN

Eroii sunt memoria vie a istoriei noastre. Este necesar să ne cinstim eroii pentru că rolul lor a fost mare nu numai prin jertfa pe care au făcut-o, ci și prin elementul de cultură și de vigoare a poporului român, de consolidare a sentimentului unității sale și a realizărilor ce au culminat cu crearea României Mari în 1918, și chiar cu menținerea în continuare a statului român în împrejurările dificile ale celui de-al Doilea Război Mondial. Datorită eroilor s-a întărit în lumea românească sentimentul de unitate și de respect față de valorile trecutului, fără de care nu poate exista viață culturală și națională autentică.

Un astfel de erou este generalul David Praporgescu care a murit eroic în Primul Război Mondial în luptele de apărare de pe Valea Oltului.

David Praporgescu s-a născut într-o familie de țărani din Turnu Măgurele la data de 10 decembrie 1865, fiind cel de-al treilea copil. Numele familiei provine de la un strămoș (străbunic), Costea, care fusese purtător de steag în oastea lui Mihai Viteazul (praporgic), în cetele de luptători ale lui Preda Buzescu. Cu toate că era o familie simplă, această avea în spate o tradiție bine conturată în ceea ce privește patriotismul și dragostea pentru țară. În acest mediu social a crescut și David Praporgescu, primind o educație sănătoasă completată de instruirea la școală primară și apoi la gimnaziul din Turnu Măgurele. De altfel, dintre toți frații lui, David a fost singurul care a putut urma și alte școli decât cea primară, datorită situației materiale precare a familiei.

Elev sărghiincios, cu reale aptitudini pentru învățatură, David este remarcat de profesorii gimnaziului și trimis, atunci când urma să înceapă clasa a 3-a, ca bursier al județului Teleorman la „Școala normală pentru învățatură poporului român” din București. Cei care i-au facilitat intrarea în această școală doreau să-l pregătească pentru profesia de învățator. Începând din anul 1882, David Praporgescu urmează cursurile școlii amintite. Institutul St. Negulescu, care a fost coleg cu David, notează în revista „Albina” (nr. 3 din 16 octombrie 1916) că Praporgescu „a obținut diplomă de absolvire printre cei dintâi clasificați, s-a prezentat înaintea comisiei examinatoare județene și în urmă rezultatului deosebit de mulțumitor a fost numit învățator cu titlu provizoriu la școală din comună Lița, județul Teleorman”. Documentele privind activitatea sa în acea perioadă nu s-au păstrat și nici membrii familiei lui David nu cunosc amănunte, tatăl fiind, se pare, destul de reținut în ceea ce privește povestirea unor momente din viața sa. Apelând la însemnările aceluiași coleg Negulescu, aflăm că Praporgescu a stat puțin timp în comuna Lița, după care a plecat voluntar în armată.

În legătură cu această, Negulescu scrie că David, având încă din școala normală o aplicare înăscută pentru studiul

istoriei și al războaielor și simțindu-se atras de acest câmp mai vast de activitate, se hotărăște să-și părăsească micii școlari pentru adulții din cazarmă.

Se pare că mai multe împrejurări au concurat la hotărârea acestuia de a-și alege cariera militară. Anii adolescenței și tinereții, cristalizarea trăsăturilor sale de caracter, formarea conștiinței, a concepțiilor, contactul sau cu lumea înconjurătoare au avut loc în timpul și în perioada imediat următoare cuceririi independenței naționale, eveniment de mare însemnătate în dezvoltarea statului român modern.

Asupra lui Praporgescu au exercitat o influență deosebită exemplul și sfaturile unui văr primar de-al său, Constantin Praporgescu. Acesta participase la războiul de independență cu gradul de sublocotenent, rămânând apoi în rândurile cadrelor armatei.

Discutând cu David și dându-și seama de temeinicele sale cunoștințe de istorie, geografie și cartografie, Constantin l-a întrebat dacă și-ar dori să-și exercite priceperea într-o carieră militară. David a răspuns cu entuziasm și a hotărât să intre în armată și să se reangajeze. Se înrolează că soldat voluntar în Regimentul 11 călărași din Botoșani unde, după scurt timp, este avansat la gradul de sergent. Singur și neajutorat, fără avere, fără nume, fără „rubedenii sus-puse” și numai prin voință, tărie de caracter, inteligență și sete de perfecțiune a reușit să cucerească grad după grad, distincție după distincție.

Sergent reangajat, distingându-se prin felul cum se pregătea și cum își instruia subordonații, Praporgescu obține aprobarea de a se prezenta direct la examenul de absolvire la Școala de ofițeri de cavalerie, ale cărei cursuri durau doi ani. Rezultatul obținut a întrecut chiar și așteptările cele mai optimiste ale șefilor săi. Deși s-a înfățișat la examen o dată cu elevii care aveau deja doi ani

de școlaritate, David se clasifică pe primul loc într-o promoție de 100 de cursanți, și la 1 octombrie 1888 obține gradul de sublocotenent în arma cavaleriei, fiind repartizat tot la Regimentul 11 călărași, unde se înrolează că voluntar. În anii 1889-1890, el urmează cursurile Școlii speciale de cavalerie din București, pe care o absolvă la fel de strălucit, situându-se pe primul loc. La 1 aprilie 1893, este avansat locotenent și repartizat la Regimentul 9 călărași din Craiova. Datorită meritelor sale, a cunoștințelor pe care le avea și a perspectivelor pe care i le întrezăreau comandanții, David Praporgescu este trimis în Franța, la cursurile Școlii de echitație de la Saumur.

După terminarea școlii, la 10 august 1894, proaspătul absolvent face un stagiul de 1 an în Regimentul 5 dragoni din Compiègne, unde obține, de asemenea, rezultate bune.

Turnu Măgurele. Placa comemorativă de pe casa în care s-a născut generalului David Praporgescu

foto: colecția Teodor Săceanu

(continuare în pag. 31)

PAGINA ELEVULUI

(urmare din pag. 30)

Reîntors în țară în 1895, Praporgescu este avansat la gradul de căpitan și repartizat la Regimentul 1 roșiori din Tecuci. În scurt timp se prezintă la examenul de admitere la Școala Superioară de Război, unde reușește printre primii, și urmează timp de 2 ani cursurile celei mai înalte instituții de învățământ militar din țară noastră.

În 1902, ofițerul român este trimis din nou peste hotare, de dată această la un stagiu de 1 an în Austria, la Regimentul 12 ulani „Freiherr von Boshen” și la comandamentele Brigăzii 4 cavalerie și Corpului 4 armată.

De remarcat pentru străduința lui David Praporgescu de a reprezenta cât mai bine peste hotare țara, armata română, este și faptul că în urmă participării la unele concursuri cu caracter militar pe națiuni, el a obținut locul I.

Apoi, vreme de 13 ani (1903-1916) David Praporgescu a îndeplinit diverse funcții în armată și a urcat în ierarhia gradelor militare până la cel de general de brigadă. Până în 1908, funcționează ca șef de secție, profesor de călărie și de tactica cavaleriei la Școala de ofițeri de infanterie și cavalerie din București. Aici încep să se cristalizeze calitățile sale de instructor și pedagog, care aveau să se manifeste din plin câțiva ani mai târziu când a condus catedra de tactica cavaleriei de la Școala Superioară de Război.

La 14 aprilie 1909, maiorul David Praporgescu este înaintat la gradul de locotenent-colonel și numit șef de stat major al Inspectoratului General al Armatelor și apoi, concomitent, profesor la Școala Superioară de Război.

Avansat colonel la 1 aprilie 1912, este numit, un an mai târziu, comandantul Regimentului 4 roșiori din București.

Successesele dobândite în ridicarea capacității de luptă a unității sale, activitatea fructuoasă pe care o desfășura ca profesor de tactică, membru în comisia regulamentelor, director al unei reviste militare, făcând dovada unui ofițer de certă valoare, multilateral pregătit, nu puteau să nu atragă atenția eșaloanelor superioare. Pentru meritele sale, dobândite în decursul anilor printr-o muncă asiduă, plină de abnegație, Praporgescu primește numeroase decorații printre care: „Steaua României” clasa a V a; „Coroana României” clasa a I-a; Semnul onorific de aur pentru 25 de ani de activitate în armată; medalia „Avântul Țării”; medalia „Bărbăție și Credință” clasa I. La 1 aprilie 1916, ca o încununare a meritelor sale, este avansat la gradul de general de brigadă.

Evenimentele din preajma intrării României în Primul Război Mondial l-au găsit pe David la comandă Brigăzii 2 călărași, care avea garnizoana în orașul Roman. Fiind bine informat asupra situației din multe armate străine, cunoscând în

amănunt starea armatei române, generalul își dădea seama că țara nu era suficient pregătită pentru război.

La începutul lunii august 1916, generalul Praporgescu este însărcinat cu organizarea unei mari unități (Divizia 20 infanterie) fiind numit comandantul ei. Timp de aproape 2 săptămâni, generalul, cu energia ce îl caracteriza, lucrează neobosit reușind să organizeze și să facă din trupele care i-au fost puse la dispoziție o mare unitate de infanterie gata de a se avânta în luptă. Ziua intrării României în Primul Război Mondial, îl găsește pe generalul David cu divizia sa de strajă pe malul Dunării, în partea de sud a Olteniei.

După decretarea mobilizării, Praporgescu își concentrează toată energia și priceperea în vederea îndeplinirii în cât mai bune condiții a misiunii încredințate. Organizarea deplasării trupelor și intrarea lor în dispozitiv, ferit de vederea inamicului de pe

malul drept al Dunării, organizarea unor legături sigure între subunitățile de la frontieră și cu flancurile trupelor vecine, precum și stabilirea unui sistem bine pus la punct de informare și alarmare pentru a evita surprinderea în caz că adversarul ar fi încercat să treacă fluviul au stat permanent în atenția sa.

În general, intrarea României în război a avut loc într-un moment când

situația militară nu era favorabilă deoarece:

- 1) forțele „Triplei Alianțe” nefiind puternic angajate pe celelalte fronturi, puteau realiza o covârșitoare superioritate pe frontul românesc;
- 2) armata română acoperea 2 fronturi cu o lungime totală de aproximativ 1400 km;
- 3) puterile Antantei nu își îndepliniseră angajamentul de a dezlănțui o ofensivă pe frontul de la Salonic pentru a împiedica atacarea României dinspre sud;
- 4) ofensiva rusească pe frontul de est întârziea, ceea ce permitea puterilor centrale să întărească cu mari unități luate de aici grupul de armate din Transilvania.

Planul inițial al Marelui cartier general roman de a desfășura ofensivă concomitent pe ambele fronturi a suferit modificări substanțiale. În urma insuccesului de la Turtucaia, comandamentul român a ordonat amânarea ofensivei generale pe frontul din Transilvania și a întărit armata din Dobrogea cu o serie de mari unități retrase de pe acest front. Opoziția manifestată de generalul Prezan, care a propus continuarea ofensivei în Transilvania pentru a nu da posibilitate inamicului să preia inițiativa, nu a influențat hotărârile Marelui cartier general. Mai târziu s-a constatat inoportunitatea acestor hotărâri când, în urma declanșării ofensivei în Transilvania de către

foto: colecția Teodor Săceanu

Turnu Măgurele. Bustul generalului David Praporgescu

carte poștală: colecția Corneliu Beda

(continuare în pag. 32)

PAGINA ELEVULUI

(urmare din pag. 31)

grupul de armate germano-austro-ungare de sub comanda arhiducelui Carol (moștenitorul tronului austro-ungar) mari unități de pe frontul de sud au trebuit să fie din nou deplasate în zona Carpaților. Generalul Praporgescu, urmărind cu multă atenție mersul operațiunilor, a sesizat din vreme unele lacune ale concepțiilor și hotărârilor Marelui cartier general.

Abilitățile lui de bun conducător, experiența practică dobândită în timpul campaniilor de pregătire militară și simțul său patriotic îl ajută în îndeplinirea tuturor misiunilor pe care le primește în timpul războiului.

La 30 septembrie 1916, ora 13, generalul David Praporgescu este răpus de un obuz pe câmpul de luptă. Armata română suferă o mare pierdere prin dispariția unui general de necontestată valoare într-un moment de mare cumpănă a statului român.

Vestea morții sale eroice în fruntea soldaților a făcut să tresară de mândrie toate sufletele românești. În generalul Praporgescu trăia marele suflu patriotic al strămoșilor. Simbolică prin măreția dramatică a morții sale, figura generalului Praporgescu rămâne simbolică și prin înălțătoarele cuvinte cu care și-a luat rămas bun de la ostașii săi *Nu pierdeți credința, a noastră e izbânda!*. Cuvintele eroului au prins aripi și s-au răspândit în toată țara tocmai în clipele de grea încercare când țara avea cea mai mare nevoie de ele. Aceste cuvinte sunt și cel din urmă act de eroism al generalului Praporgescu, fiindcă nici în întunericul morții el nu a uitat să țină aprinsă torța pe care o încredințaseră strămoșii că să o ducă mai departe.

David Praporgescu a fost omagiat în diferite feluri. Pentru a-i cinsti amintirea, comandantul Corpului grănicerilor hotărăște, în 1923, ca mai multe pichete să poarte numele „General Praporgescu”.

La Turnu Măgurele, casa în care s-a născut generalul a fost transformată într-un mic muzeu, pe frontispiciul ei fixându-se o placă comemorativă. În anul 1927, generalului David Praporgescu i se conferă, „post-mortem”, ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III a. Cinci ani mai târziu, în memoria eroului, Regimentul 3 călărași primește denumirea de „General David Praporgescu”. Șirul omagiilor care i s-au adus lui David, ar putea fi continuat. Cinstirea memoriei eroului de la Coti s-a manifestat în diverse moduri, toate relevând sentimentele de înaltă prețuire pe care poporul le nutrește pentru neînfricții săi fii.

Istoria, judecător drept, îl așează pe fiecare la locul său în raport cu meritele și calitățile sale. Istoria zbuciumată a poporului nostru, l-a înscris demult pe Praporgescu în cartea sa de aur. El a binemeritat acest drept de la patrie deoarece a slujit-o cu cel mai profund devotament, jertfindu-și viața pentru binele ei. David Praporgescu, această puternică personalitate ostășească a începutului veacului nostru, atestă geniul creator al poporului român pe tărâm militar.

Generalul s-a identificat cu idealurile maselor de soldați, cu interesele naționale ale poporului român, făcându-și datoria cinstit și onest, manifestând un interes deosebit pentru pregătirea sa, perfecționându-se continuu, convins fiind că nu-și poate sluji țara decât dacă stăpânește perfect tainele carierei pe care a îmbrățișat-o. Personalitate militară marcantă, generalul David Praporgescu constituie, la fel ca toți eroii poporului român, un imbold, o pildă de slujire a patriei pentru generațiile de azi.

Diana Flămânzeanu

clasa a XI-a H, Colegiul Național „Al. D. Ghica” Alexandria

Diplomă emisă de Societatea „General Praporgescu” la începutul sec. XX, pentru glorificarea eroilor români din timpul Primului Război Mondial

Bibliografie

- Mihai Bărbulescu, Denis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, București, 1998
 Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, București, 1997.
 Gheorghe Dabija, *Armata română în războiul mondial 1916-1918*, București, 1926.
 Constantin Gavanescu, *Războiul nostru pentru întregirea neamului*, Iași, 1918.
 Vasile Iosipescu, maior Gheorghe Preda, *Generalul David Praporgescu*, București, 1967.
 Mircea Rădulescu, *Războiul neamului românesc*, București, 1920.
 Wikipedia, *David Praporgescu*.

NUMISMATICĂ

MEDALIA „60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA MUZEULUI”

În anul 2012 s-au împlinit 60 de la înființarea muzeului din Alexandria. Cu această ocazie, Secția Numismatică Alexandria a bătut o medalie din tombac argintat patinat, cu diametrul de 60 mm, în greutate de 110 grame și în tiraj de 30 exemplare.

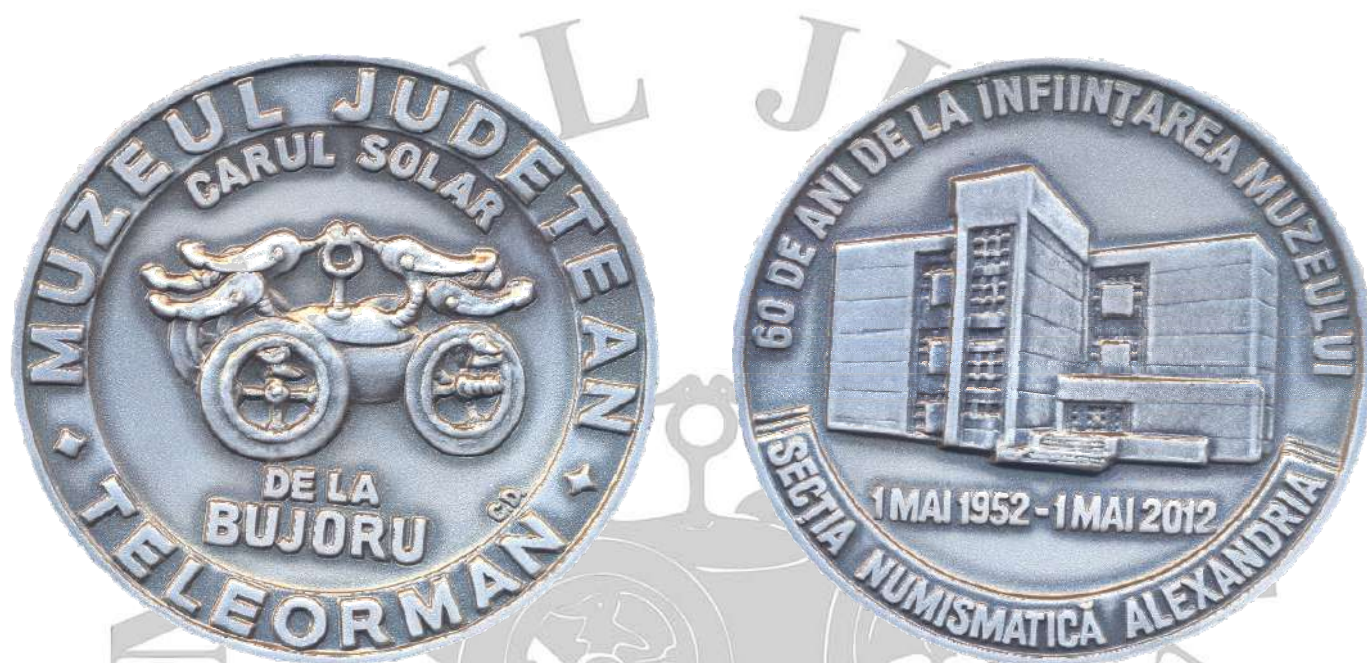
Pe *avers*, în centrul medaliei, este reprezentată actuala clădire a Muzeului Județean Teleorman, în care instituția s-a mutat în anul 1997, având în partea de jos milimetrul „1 MAI 1952 – 1 MAI 2012”. Semicircular, în partea de sus a medaliei, este gravat textul „60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA MUZEULUI”. În partea de jos a medaliei, tot semicircular, este gravat textul cu numele emitentului, respectiv: „SECȚIA NUMISMATICĂ ALEXANDRIA”.

Pe *reversul* medaliei, central, este reprodusă o piesă arheologică deosebită, cunoscută sub numele de „carul solar” descoperit la Bujoru (jud. Teleorman), deasupra având textul scris semicircular: „CARUL SOLAR” iar dedesubt, pe două rânduri, textul: „DE LA BUJORU”.

În partea dreaptă a acestui text se regăsesc inițialele gravorului: „C.D.” Pe marginea medaliei, circular, este înscris textul: „MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN”.

Gabriel Mitu,

secretarul Secției Numismatice Alexandria

Metal: tombac argintat patinat
Diametrul: 60 mm
Gravor: Constantin Dumitrescu
Atelier: Monetăria Statului
Greutatea: 110 grame
Tiraj: 30 exemplare

CE VA URMA ? AGENDA CULTURALĂ IULIE – DECEMBRIE 2014

A doua jumătate a acestui an va continua cu realizarea proiectelor culturale pe care Muzeul Județean Teleorman și le-a stabilit. Acestea se vor desfășura după următoarea structură :

EXPOZIȚII PERMANENTE

- Expoziția permanentă *Înapoi în timp. Arheologie și numismatică în județul Teleorman.*

Pe lângă cele două săli vizitabile, *Neoliticul și Tezaurul Monetare*, este preconizată finalizarea amenajării și deschiderea altor două săli:

- sala *Eneoliticul* (octombrie)
- sala *Geto - Dacii* (decembrie)

EXPOZIȚII TEMPORARE

- *Colecții și Colecționari*, expoziție dedicată colecționarilor din Teleorman și din țară și colecțiilor lor în cadrul proiectului *Octombrie - Luna Colecționarului*, ediția a III-a – octombrie 2014.

- *1944*, din ciclul expozițional *Ani de război*, expoziție organizată împreună cu Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale – noiembrie 2014.

- *Școala teleormăneană de altădată*, expoziție tematică organizată împreună cu Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale – decembrie 2014-ianuarie 2015.

CICLUL EXPOZIȚIONAL „EXPONATUL LUNII”

Ciclul expozițional ajuns în șaptelea an de desfășurare, va continua în perioada iulie-decembrie, inclusiv cu desfășurarea concursului *Vino la muzeu și câștigă.*

PROGRAMELE „MUZEUL - SURSĂ DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE” ȘI „MUZEUL... TE VIZITEAZĂ”

- *100 de ani de la moartea lui Carol I și înscăunarea lui Ferdinand I* – octombrie
- *Portul popular de-a lungul vremii în Teleorman* – octombrie
- *Meșteșuguri populare uitate* – noiembrie
- *Sfântul Nicolae, ocrotitorul copiilor* – decembrie

SIMPOZIOANE, COLOCVII, MESE ROTUNDE

- *Arheologia experimentală - metodă de generare și testare a ipotezelor arheologice* – octombrie
- *Ioan Spiru – 100 de ani de la naștere* – octombrie
- *1 Decembrie 1918* – noiembrie

ȘCOALA DE VARĂ

Proiect pilot ce va cuprinde următoarele ateliere: modelare în lut, recondiționare cărți, pictură pe lemn - motive populare, teatru de umbre - crearea recuzitei și punerea în scenă – 25 august-3 septembrie.

PROGRAME ȘI EVENIMENTE PENTRU PUBLICUL LARG

Ziua porților deschise la Muzeului Județean Teleorman: *Zilele Municipiului Alexandria, Zilele Europene ale Patrimoniului, Ziua Internațională a Persoanelor Vârștnice, Ziua porților deschise pe șantierele arheologice, Târgul Colecționarilor*, ediția a II-a.

PREMIILE MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN

A III-a ediție a premiilor Muzeului Județean Teleorman, instituite în anul 2012, vor fi decernate, cu sprijinul Consiliului Județean Teleorman, în luna decembrie:

- 1) *Premiul „Ioan Spiru” pentru cercetare arheologică*
- 2) *Premiul „Ion Moraru” pentru cercetare istorică.*

Corina Jordan

Important ! Detalii, noutăți și modificări ale **Agendei Culturale 2014**, dar și informații despre alte activități specifice, pot fi găsite periodic pe website-ului **Muzeului Județean Teleorman**: <http://muzeulteleorman.ro> și pe contul de facebook: <https://www.facebook.com/pages/Muzeul-Județean-Teleorman/278274902232921>

PĂREREA DUMNEAVOASTRĂ CONTEAZĂ

Copiii grupei mari C de la Grădinița nr. 6 au fost foarte încântați de colecția de monede, portul tradițional și obiectele de ceramică.

* * *

Mulțumim instituției dumneavoastră pentru ospitalitate și dăruirea cu care vă primiți semenii, pentru efortul cu care conservați tradițiile populare românești și în special cele locale.

Copiii grupei mijlocii „A”
și d-le educatoare Grădinița nr. 6, Alexandria

* * *

Extraordinar, suntem impresionați și uimiți de ceea ce am văzut, istorie adevărată. Mulțumim, o să revenim și cu cei mici.

Familia Dan și Tina Neacșu,
11 februarie 2014

* * *

Mie mi-a plăcut mult toate exponatele. Doresc sănătate tuturor muzeografilor, ca să poată păstra expozițiile.

Teo Cătălin Stoican,
cls. I, Școala Gimnazială nr. 6, Alexandria,
24.02.2014

* * *

Exponate deosebite, prezentate în mod plăcut și atractiv. Felicitări întregului personal al Muzeului de Istorie. Județean. Teleorman.

Înv. Sfetcu E.,
24.02.2014

* * *

Mi-a plăcut toate exponatele sunt plăcut impresionat de toată colecția muzeului.

Liceanu Ion,
05.03.2014

* * *

Am rămas plăcut impresionați. Vom reveni cu plăcere! Vă mulțumim!

Sergiu și Valentina,
24.04.2014

* * *

Mi-au plăcut foarte mult exponatele. Cel mai mult mi-a plăcut expoziția „Reliefe sub asfalt”. A fost interesantă!

Mira Oana,
cls. a III-a, Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Alexandria

* * *

A fost o experiență foarte plăcută. Mie mi-a adus aminte de copilărie, expoziția de Etnografie.

Liliana Trandafir și Alice Mirea

* * *

Astăzi 28.03.2014 eu, Mădălina, am fost aici împreună cu prietenii mei (Diana, Angi și Cătălin) și am vizitat toate încăperile muzeului ca și anul trecut și am rămas profund impresionați ca de fiecare dată. Doamna, foarte drăguță, ne-a explicat fiecare detaliu în parte. Mulțumim pentru „găzduire”!

* * *

Astăzi a fost o experiență interesantă sunt lucruri frumoase despre care putem afla!

Anonim

* * *

A fost foarte frumos.

Colegiul Agricol „V. Harnaj” București
10.04.2014

* * *

Mi-a plăcut foarte mult.

Crăciun Mihaela

* * *

PĂREREA DUMNEAVOASTRĂ CONTEAZĂ

A fost interesant, mai ales expoziția de etnografie.

Ghinea Catrinel

* * *

Expoziția cu animale din mări și oceane a confirmat frumusețea atlaselor zoologice și a cărților de specialitate. Imaginația în contact cu realitatea!

Prof. Miroșu Cristina

* * *

Sâmbătă, 17 mai 2014, Alexandria, ora 17⁴⁰ „Noaptea muzeelor” – un eveniment care oferă publicului vizitator posibilitatea să vadă, gratuit, expozițiile deschise în incinta Muzeului Județean Teleorman. O idee excelentă și o ocazie de a constata sfera de iubire a oamenilor și îndeosebi a tinerilor față de acest domeniu fascinant care este istoria cu ale sale descoperiri arheologice care prezintă „un crâmpei” al trecutului acestor meleaguri, semn al unei vieți tumultuoase. Aprecieri deosebite pentru toți cei care au făcut posibile astfel de acțiuni. Mii de mulțumiri și FELICITĂRI! De la an la an evenimentul devine mai bogat în semnificații și implicații.

Ing. Fl. Șerbănescu, 63 ani, Alexandria

* * *

Grup de 4 vizitatori – ne-a plăcut foarte , foarte, foarte mult !

Dana, Violeta, Alex, Teo

* * *

Eu, cu Sandu și cu Marius, am vizitat și ne-a plăcut mult Muzeul. Vă salutăm cu respect!

* * *

Vă mulțumim și vă dorim mult succes în continuare!

Anonim

* * *

*Un moment emoționant! M-am simțit ca și cum ar fi fost la casa mea de altădată, liniște, pace, relaxare
Mulțumim pentru aceste clipe!*

Anonim

* * *

Mi-a plăcut foarte mult acest muzeu. Sper să mai vin. Am fost foarte entuziasmat de neolitic.

Anonim

* * *

Mi-a plăcut expoziția cu peștii. A fost foarte frumoasă!

Anonim

* * *

Foarte frumos a fost!

cls. a III-a, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”

* * *

Impresionant, instructiv și bine întreținut!

„niște Gorjeni”

La realizarea acestui număr au mai contribuit: Cătălin-Ionuț Florea, Diana Flămânzeanu, Gabriel Mitu, Ecaterina Țânțăreanu

REDACȚIA: MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

Adresa: str. 1848 nr.1, cod poștal 140033, ALEXANDRIA, jud. Teleorman
tel/fax: 0040-247-314761, email: muzjudteleorman@yahoo.com, web: <http://muzeulteleorman.ro/e-buletin.html>

Redactor Șef: Pavel Mirea

Redactori: Cătălin Borțun, Mădălina Dumitru, Luminița Gheorghe, Corina Iordan, Claudiu Olaru, Steluța Pătrașcu, Simona Tironeac, Ion Torcică, Pompilia Zaharia

Procesare text, editare imagini și webmaster: Liviu Nicolescu